

"Budete mi svedkami" Sk 1, 8
Misia na prahu 3. tisícročia

*Medzinárodná misionárska sesia
(od 5. – 27. septembra 2002)*

Program stretnutia

1. týždeň: 5. – 8. septembra: zahájenie

Štvrtok 5. | *Eucharistia*, sála zhromaždení – P. QUINTANO
Otvorenie sesie: N. Matka
Privítanie v Materskom dome s. Denise Leroy

Piatok 6. | Predstavovanie účastníčok stretnutia
Oboznámenie s programom a prac. postupom
Zloženie a organizácia jazykových a prac. skupín

Sobota 7. | **"Misie "Ad Gentes" v Spoločnosti"**
(historická a zemepisná realita); potom pohovor
Prednáška: M. Juana Elizondo, gen. predstavená

2. týždeň: 9. – 15. septembra: teologická úvaha

Pondelok 9. | **"Poslanie Cirkvi a misie"**
Mgr. Filip BARBARIN, biskup z Moulins,
Novo menovaný arcibiskup Lyonu

Utorok 10. | **Cirkev k pluralistickom kultúrnom a nábožen-
skom prostredí.**
P. František BOUSQUET, Vedecký inštitút
teológie náboženstiev

- **Náboženský fakt: Náboženstvo a náboženstvá; sekularizácia**
 - **Medzináboženský dialóg: teologické oprávnenie, podmienky, ťažkosti, formy."**
- Streda 11. Celodenná púť do Fain-les-Moutiers
- Štvrtok 12. **Katolícka Cirkev k ekumenickom hnutí**
 Pani Maryvonne PHILIPPON, Vyšší inštitút Ekumenických štúdií, Paríž
- **Historická úvaha: od zdržanlivosti ... po neodvrátiteľný ekumenický záväzok**
 - **Teologická úvaha: od prerušenia k dialógu s Reformou."**
 - **Nutnosť ekumenizmu pre misiu**
- Piatok 13. **Pôsobenie a dopad siekt**
 P. Jakub LEFEBVRE, Poitiers
 Národná bádateľská skupina o sektách
- **Náboženský vzťah v jeho okrajoch**
 - **Pastoračné úlohy**
- Sobota 14. **Misia AD GENTES:**
 Vývoj konceptu a reality v teréne počas posledných 30 rokov
 Pán Peter DIARRA
- Misionárska spolupráca: vzájomná pomoc medzi cirkvami**
 Ako sa situovať? Čo môžeme ňou dosiahnuť?
- 3. týždeň: 16. – 21. septembra: vincentská úvaha**
- Pondelok 16. **Misia podľa sv. Vincenta**
 P. Antonino ORCAJO, CM
- Čo prináša misia dcéram kresťanskej lásky**
 S. Pauline LAWLOR, DKL

Utorok 17.	Misia v situáciách násilia a krajnej chudoby S. Wivine KISU, generálna radkyňa
Streda 18.	Vincentská misia a miestna Cirkev P. Fernando QUINTANO, CM, generálny direktor
Štvrtok 19.	Vincentská rodina: zisk pre misiu P. Benjamín ROMO, CM
Piatok 20.	Misionárska solidarita S. Evelyne FRANCO, generálna ekonómka
Sobota 21.	Komunitný život: svedectvo a opora pre misiu S. Julma Neo, generálna radkyňa
Nedeľa 22.	Poslanie do misie "ad Gentes" 7-ich sestier (počas večerných chvál)
	<u>4. týždeň: 23. – 27. septembra: závery – smernice</u>
Streda 25.	Vypracovanie orientačných smerníc: Záverečný dokument
Štvrtok 26.	Púť do Chartres
Piatok 27.	Sviatok svätého Vincenta de Paul (Eucharistia vo sv. Lazáre, slávená kard. Lustiger)

N.B.: Jednotlivé príhovory budú uverejnené v tomto a nasledujúcich číslach Ozvien r. 2003.

Skupina účastníčok Medzinárodnej misionárskej sesie

Vincentská misionárska sesia
September 2002

Misionárska spoločnosť

Paríž, 7. septembra 2002
Matka Juana ELIZONDO
Generálna predstavená

Úvod

Evanjelizácia - túžba šíriť poznanie o Ježišovi Kristovi – zaujíma prvé miesto medzi cieľmi, ktoré si určili svätý Vincent a svätá Lujza pri zakladaní Spoločnosti.

Začiatok Misijnej spoločnosti tvorí zvolanie svätého Vincenta v Gannes – Folleville: *"chudobný ľud sa zatračuje, pretože nepozná veci potrebné k spásu"*.

Mnohokrát a pri rôznych príležitostiach sestrám pripomína, že služba, preukazovaná chudobným, musí byť telesná a duchovná, t. j. že sa nemajú uspokojiť len s poskytnutím starostlivosti o choré alebo opustené telo, ale že majú sa zároveň postarať o dušu: *"Hlavný cieľ, pre ktorý Boh založil Spoločnosť, je, aby ctili nášho Pána Ježiša Krista telesnou a duchovnou službou..."*.

Svätý Vincent naliehavo opakuje: *"Nie ste iba na to, aby ste sa starali o ich telo, ale im máte pomáhať aj k dosiahnutiu večnej spásy."*¹ *"Preto je dobre, dcéry moje, aby ste vedeli, že Pán Boh od večnosti mal s vašou Spoločnosťou ten úmysel, aby ste ho zvelebovali, usilujúc sa zo všetkých síl slúžiť duším a takto ich učiniť milými Pánu Bohu. Máte sa teda veľmi starať, aby chudobní prijali sväté sviatosti, keď ste ich už prv ošetrili telesne."*² Inokedy im povedal: *"Nazdávate sa, milé dcéry, že Pán Boh iba to čaká od vás, aby ste podali chudobným kúsok chleba, mäsa, trocha polievky a lieky? To veru nie, milé dcéry, nebolo to jeho úmyslom, keď vás zhromaždil, aby ste mu slúžili v osobe chudobných. Očakáva, že sa práve tak bedlivo budete starať o duševné potreby, ako sa staráte o ich telesné potreby."*³

¹ Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 6: Konferencia z 31. júla 1634.

² Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 21: Konferencia z 19. júla 1640.

³ Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 239: Konferencia z 22. 1. 1640.

Tieto odporúčania zodpovedajúce začiatkom Spoločnosti, sa stali ešte naliehavšími a konkrétnejšími ku koncu života sv. Vincenta; vtedy im povedal: *"Lebo vidíte, moje milé dcéry, je to veľká vec, keď slúžite chudobným po stránke telesnej, ale Pán Boh nemal pri založení vašej Spoločnosti tento úmysel, lebo ved' napokon sa na tento cieľ vždy nájdú osoby, ale cieľom božím bolo, aby ste poslúžili dušiam úbohých chorých. Potrebné je preto, aby ste nazreli do svojho vnútra: "Ako účinkujem v tejto farnosti? Ako slúžim chorým? Nie azda len telesne, alebo sa starám aj o ich dušu? Ved' by to bolo primálo, keby som mala na starosti len ich telo, ved' to môže každý robiť. Aj Turek alebo pohan poslúži hocikomu telesne. Na to stačia prirodzené sklony, nebolo treba, aby Pán Ježiš na tento cieľ zhromažďoval, zakladal spoločnosť. Ale nie je tomu tak s dušou. V tomto nemôže pomôcť každý a Pán Boh zvlášť vyvolil vás, aby ste podali dušiam potrebné poučenie pre ich spásu."*⁴

K posilneniu tohto naliehania navrhuje príklad Nášho Pána, ktorý *"sa nestaral len o vrátenie telesného zdravia chorým, ale aj o ich duše. Nasledujte ho, ako ho nasledovali svojho času apoštoli, ktorí sa tiež starali o telo a dušu veriacich."*⁵

Aj sv. Lujza neustále spomína vo svojich listoch a spisoch telesnú a duchovnú službu. Veľmi dobre poznáme jej naliehanie na kresťanskom poučení detí a chudobných dievčat, predovšetkým z dedín, pre ktoré zriaďovala školy.

⁴ Sv. Vincent de Paul, Coste X, str. 333-334: Konferencia z 11. 11. 1657.

⁵ Sv. Vincent de Paul, Coste X, str. 670: Konferencia z 11. novembra 1659.

Toto naliehanie na duchovnej službe je vždy spojené s dôležitosťou telesnej služby jej prislúchajúcich vlastností, vyjadrených našimi zakladateľmi v poučeníach prvým sestram: úcta, zodpovednosť, srdečnosť, láskavosť a dokonca zbožnosť, pretože základ vinčentskej služby spočíva v kontemplácii a službe samotnému Kristovi v chudobnom: "*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*"⁶

Služba, uskutočnená v týchto podmienkach je jedným z nádherných prostriedkov novej evanjelizácie. Toto nám hovorí Svätý Otec vo *Vita Consecrata*; táto myšlienka bola prevzatá v záverečnom dokumente medzi zhromaždeniami *Nový oheň*: "*Služba chudobným je skutkom evanjelizácie a zároveň je aj znamením evanjelickosti zasväteného života.*"⁷

Láskavá služba, zvlášť chudobným a opusteným si vyžaduje zvláštnu hodnotu v situáciách, kde je evanjelizácia slovom skoro nemožná, pretože by mohla byť interpretovaná ako prozelytizmus, napríklad v mohamedánskych krajinách. Vždy a zvlášť v takýchto situáciách, ako nám hovorí Pavol VI. v apoštolskej exhortácii *Evangelii Nuntiandi*, svedectvo života a skutku musia byť schopné vzbudiť zamyslenie, otázku. Služba nám otvára dvere pre evanjelizáciu diskretným spôsobom, v každom čase – vhod či nevhod – aj v nepriateľskom prostredí.

Čo sa týka poslania do cudzích krajín, sv. Vincent sa pri mnohých príležitostiach obracia na misionárov Misijnej spoločnosti. *Propaganda Fide* sa viackrát na neho obrátila, ale podarilo sa mu odpovedať len na tri výzvy: Írsko, Alžírsko – Tunisko a Madagaskar. Jeho túžba odpovedať na výzvy Cirkvi a chudobných bola vrúcna a vo svojich odpovediach dáva prednosť chudobným, čo bolo v súlade s heslom Kongregácie: "*Evangelizare pauperibus misit me*".⁸

⁶ Mt 25, 40

⁷ *Vita Consecrata*, č. 82.

⁸ Lk 4, 18.

Misionárska motivácia sv. Vincenta ako aj motív všetkého, čo podnikal, bola láska a kresťanská láska. Kresťanská láska už zo svojej povahy potrebuje sa odovzdávať, je misionárska a misionár musí konať tak: musí sa nechať hnať touto apoštolskou kresťanskou láskou.⁹

Slová, ktoré povedal kňazom Misijnej spoločnosti, môžeme prijať za svoje: *"Boh si nás vyvolil za nástroje svojej nesmiernej otcovskej lásky, ktorá sa chce usídlit' a rozšíriť v dušiach... Naším povolaním teda je ísť nielen do jednej farnosti, biskupstva, ale do celého sveta. A za akým účelom? Aby sme zapálili srdcia ľudí, aby sme robili to, čo robil Boží Syn. On priniesol oheň na zem, aby ju zapálil svojou láskou... som poslaný nielen aby som ja miloval Boha, ale aby som širil jeho lásku. Nestačí, že ja milujem Boha, ak ho nemiluje môj blížny."*¹⁰

Čo sa týka Spoločnosti dcér kresťanskej lásky, náš Zakladateľ nachádzal zaľúbenie, že ju žiadali na mnohé miesta pre službu, ktorú preukazovala všetkým chudobným. Sestry boli povolávané na mnohé miesta. 14. júla 1651 sv. Vincent im povedal: *"Viem, milé dcéry, že vás prosia na šesťsto mil' odtiaľto. Mám o tom listy; áno, prosia vás viac ako na šesťsto mil' odtiaľto, tam myslia na vás a sú to kráľovné, čo si vás žiadajú. Sú aj takí, ktorí si vás želajú až za more."*¹¹

Vďaka žiadosti Lujzy Márie de Gonzague, manželky kráľa Ján Kazimíra V. z Poľska, sestry boli poslané do tejto krajiny v r. 1652. Bol to prvý odchod dcér kresťanskej lásky za hranice Francúzska. Vo svojej konferencii z 8. septembra 1657 sv. Vincent hovorí k sestrám a chváli odvahu

⁹ por. Dekrét *Ad Gentes* (7. 12. 1965), č. 7.

¹⁰ Sv. *Vincent de Paul*, Coste XII, str. 262: Konferencia z 30. 5. 1659.

¹¹ Sv. *Vincent de Paul*, Coste IX, str. 564.

tých, ktoré boli poslané do Poľska a úžasné diela, ktoré uskutočnili.

Pripomienka sv. Vincenta na žiadosť "za more" sa bezpochyby dotýka prosby P. Nacquart, ktorý chcel, aby sestry prišli do misie na Madagaskar, kde však Spoločnosť prišla až v roku 1897.

Hoci odchody mimo Francúzska neboli príliš početné za čias našich zakladateľov, sv. Vincent žiada disponovanosť sestier, aby boli ochotné ísť tam, kde ich pošlú: *"treba, aby ste boli pripravené ísť tam, kde vás pošlú: na bojiská, ako ste urobili, keď vás tam povolali... a hocikde na všetky miesta, kde môžete pomáhať chudobným, pretože to je váš cieľ... Takto sa máte chovať, aby ste boli pravými dcérami kresťanskej lásky, aby ste boli ochotné ísť, hocikde si to žiada Pán Boh, či už do Afriky, či do Indie, či ošetrovať vojakov. Ste dcérami kresťanskej lásky, teda treba vám ísť, kde vás božia vôľa posielala."*¹²

Disponovanosť pre misiu je pre sv. Vincenta jedným z pravých znakov povolania.¹³ On sám chcel ísť na Madagaskar s ďalšími misionármi. Tých, ktorí nemajú tieto dispozície, nazýva zbabelými a vyčíta tým, ktorí nepovažujú za vhodné tieto poslania do ďalekých krajín:

"... ak by sa stalo, že by hneď potom navrhli Spoločnosti, aby zanechala túto prax... že by povolala naspäť robotníkov z Barbarska, aby prišli sem, nešli tam, opustili túto činnosť, neutekali za vzdialenými potrebami, nech povedia odvážne týmto falošným bratom: "Páni, nechajte nás v záko-noch našich otcov..."

"Ale kto nás odvráti od tohto započatého dobra? Budú to uvoľnené duše, roztopašníci, voľnomyšlienkári, ktorí sa chcú len zabávať, a len aby mali čo jest', ináč sa nestarajú o nič. A kto ešte? Budú to... Je lepšie, ak to nepoviem. Sú to lenivci

¹² Sv. Vincent de Paul, Coste X, str. 126-128: Konferencia z 18. 10. 1655.

¹³ Porov. Sv. Vincent de Paul, Coste XI, str. 401-402: Konferencia z 17. 6. 1657 a Coste XII, str. 50-51: Konf. z 30. 8. 1658.

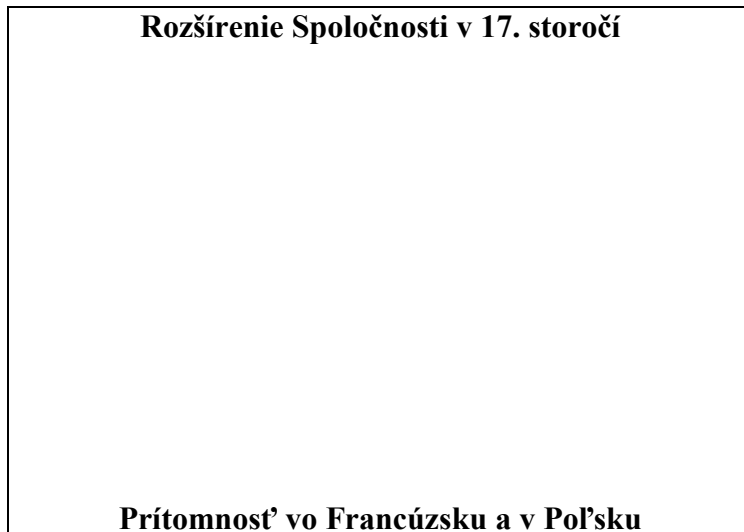
(keď toto hovoril, dal si ruky pod pazuchy, čím napodobňoval lenivých), ľudia, ktorí si hľadajú len svoj "piesoček" ¹⁴

Spoločnosť, verná výzvam Cirkvi a prianiu zakladateľov, sa cítila od začiatku pobádaná láskou Kristovou ohlasovať Radostnú zvesť spásy po celom svete, sledujúc tak vedenie Božej Prozreteľnosti. Konštitúcie z r. 1983 potvrdzujú jasne misionársky charakter Spoločnosti: *"snaží sa udržať si pružnosť, potrebnú pohyblivosť, aby bola schopná zodpovedať požiadavkám Cirkvi vzhľadom na všetky formy chudoby..." ¹⁵*

1. ZEMEPISNÉ ROZŠÍRENIE SPOLOČNOSTI

Ak sa zahľadáme na dejiny Spoločnosti po storočiach, môžeme poznamenať:

- (1) **17. storočie:** Spoločnosť sa nachádza vo **Francúzsku a Poľsku**

¹⁴ Sv. Vincent de Paul, Coste XII, str. 92: Konferencia zo 6. 12. 1658.

¹⁵ K 2. 10.

(2) **18. storočie:** rozšírila sa do **Španielska**

Rozšírenie Spoločnosti v 18. storočí

1633 Francúzsko

1652 Poľsko

1790 Španielsko

- (3) **19. storočie:** Spoločnosť zaznamenala veľký rozmach vzhľadom k rôznym okolnostiam, veľkému počtu povolání, ktoré prichádzali po zjaveniach z r. 1830 a po uplatnení Pravidiel. Dcéry kresťanskej lásky začali slúžiť v 45 nových krajinách, ako môžeme vidieť v nasledujúcich obrazoch.

Rozšírenie Spoločnosti v 19. storočí

45 nových krajín

1810 – Švajčiarsko	1849 – Brazília	1870 – Uruguaj
1833 – Taliansko	1850 – Rakúsko	1870 – Salvádor
1838 – Portugalsko	1850 – USA	1875 – Nikaragua
1839 – Turecko	1852 – Nemecko	1875 – Panama
1841 – Grécko	1853 – Čile	1878 – Etiópia
1842 – Alžírsko	1853 – Maďarsko	1879 – Rumunsko
1843 – Juhoslávia	1854 – Belgicko	1880 – Paraguaj
1844 – Egypt	1855 – Írsko	1882 – Kolumbia
1844 – Mexiko	1856 – Irán	1883 – Bolívia
1847 – Veľká Británia	1857 – Československo	1886 – Izrael
1847 – Kuba	1858 – Peru	1887 – Jordánsko
1847 – Libanon	1859 – Argentína	1889, 1922 – Albánsko
1847 – Portoriko	1862 – Guatemala	1895 – Tunisko
1847 – Sýria	1862 – Filipíny	1896 – Kostarika
1848 – Čína	1870 – Ekvádor	1897 – Madagaskar

(4) **20. storočie:** Spoločnosť sa rozšírila do 38 nových krajín.

1902 – Holandsko	1950 – Venezuela	1984 – Mauretánia
1904 – Dánsko	1952 – Dominik. rep.	1989 – Sierra Leone
1919 – Maroko	1959 – Taiwan	1991 – Ukrajina
1925 – Kongo /belg./	1963 – Nigéria	1992 – Bielorusko
1926 – Austrália	1970 – Kamerun	1992 – Albánsko
1928 – Vietnam	1970 – Thajsko	1996 – Ghana
1931 – Honduras	1971 – Kongo Braza	1998 – Angola
1933 – Japonsko	1973 – Haiti	1998 – Kambodža
1940 – India	1974 – Rwanda	1999 – Laos
1942 – Mozambik	1978 – Nový Zéland	2000 – Líbia
1947 – Kanada	1978 – Kórea	2000 – Kazachstan
1948 – Eritrea	1980 – ostrovy Fidži	2000 – Rusko /Sibír/
	1981 – Rovn. Guinea	

Rozšírenie Spoločnosti v 20. storočí

- (5) **21. storočie** – až doteraz sa rozšírila do dvoch krajín Afriky: **Čad** a **Keňa**. Čo tvorí: **93 krajín** na **5-tich kontinentoch**.

Spoločnosť vo svete v r. 2002

5 kontinentov
93 krajín

Stav Spoločnosti podľa kontinentov:

Afrika:	Krajiny 21 Provincie 9 Domy 143 Sestry 944	Ázia:	Krajiny 18 Provincie 9 Domy 218 Sestry 1731
Severná Amerika:	Krajiny 2 Provincie 5 Domy 126 Sestry 966	Európa:	Krajiny 28 Provincie 33 Domy 1461 Sestry 14692
Južná Amerika:	Krajiny 21 Provincie 21 Domy 654 Sestry 4869	Oceánia:	Krajiny 3 Provincie 1 Domy 16 Sestry 79

Kontinenty	Krajiny	Provincie	Oblasť	Domy	Celkový počet sestier	Sem. sestry	Priemer. vek
Afrika	21	9	-	143	944	40	47,84
Juž. Amerika:							
špan. jazyk	20	15	-	405	3 053	60	57,47
portug. jazyk	1	6	-	249	1 816	41	61,61
Severná Amerika	2	5	-	126	966	-	69,42
Ázia	18	9	-	218	1 731	87	53,17
Európa	28	33	1	1461	14 692	62	68,86
Oceánia	3	1	-	16	79	-	66,93
CELKOVO	93	78	1	2 618	23 281	290	65,43

2. SLUŽBY

Konštitúcia 1.8 určuje jasne, ako máme v praxi žiť charizmu Spoločnosti:

"Dcéry kresťanskej lásky sa učia v škole Božieho Syna, že niet takej biedy, ktorá by im mohla byť cudzia. Kristus neustále vyzýva Spoločnosť volaním trpiacich bratov a sestier, znameniami čias, hlasom Cirkvi... Mnoho je druhov chudoby, mnoho je spôsobov služby, ale je len jedna láska, ktorú Boh vložil do srdc tých, ktoré "povolal a zhromaždil".

Formy služby sú tiež také rozmanité ako rôzne druhy chudoby. Mohli by sme povedať, že sa "uplatňujú" všetky diela milosrdenstva, aj telesné, aj duchovné. Od začiatku zakladatelia hovorili o telesnej a duchovnej službe. Tam, kde trpí osoba na tele, či na duši, bez rozdielu rasy, viery, či veku, tam je miesto pre dcéru kresťanskej lásky, predovšetkým keď táto trpiaca osoba je úplne zbavená všetkého.

Nebudem vám, dcéram kresťanskej lásky, zostavovať zoznam služieb, ktoré koná Spoločnosť, pretože ich poznáte lepšie ako ja. Chcela by som Vám len povedať, že existujú osobitné podmienky, pre ktoré rozvíjame viac určité činnosti, pretože toto vyžadujú situácie. V súčasnosti v miestach, kde žije mnoho sestier – oficiálne na dôchodku, ale sú ešte v dobrom stave, aby mohli pracovať viac rokov – mnohé z nich sa venujú činnostiam, ktoré nie sú spojené s vekom. Napríklad, mnohé z nich navštevujú väzňov alebo doučujú žiakov, ktorí majú ťažkosti v škole, osobitne vo štvrtiach prisťahovalcov, atď.

Existujú aj tzv. nové druhy chudoby, ako toxikomani, chorí na AIDS, pre ktorých sa organizujú nové služby podľa miestnych možností.

Môžeme povedať, že plnením prania našich zakladateľov, je kresťanská láska naďalej vynaliezavá, tvorivá a od-

vážna. Počas návštev rôznych provincií som obdivovala citlivosť a tvorivosť sestier.

Existujú dve služby, ktoré sa môžu vykonávať v širokej oblasti: **dobré prijatie – otvorenosť a počúvanie**. Otvorenosť je prvou nutnosťou pre všetkých, ktorých nachádzame na našej ceste, ale zvlášť pre ľudí, ktorí musia tvoriť súčasť emigrantov.

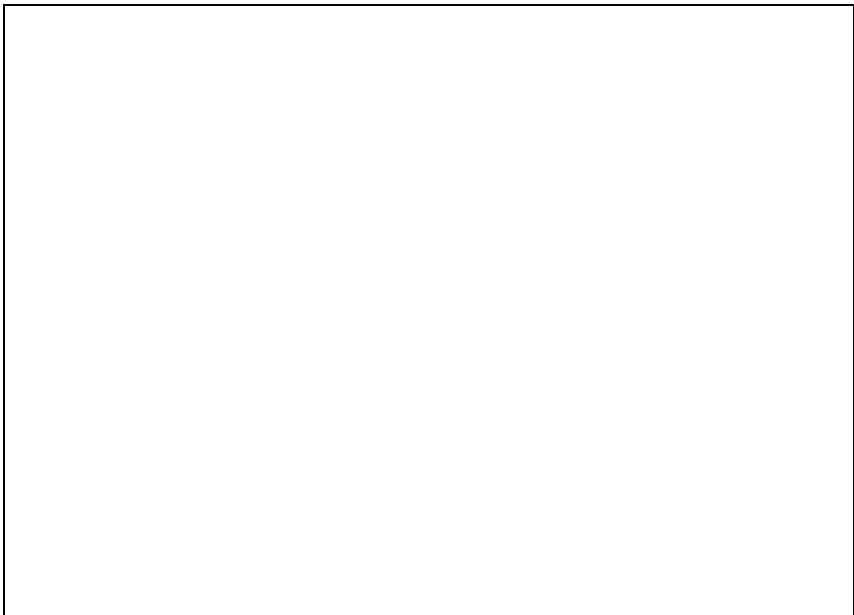
Vypočutie, počúvanie rovnako nutne potrebujú všetci tí, ktorí sú v núdzi, ale zvlášť veľké množstvo osôb, ktorí žijú v samote. Táto samota, opustenosť sa dotýka každého veku, ale v najväčšej miere starých ľudí.

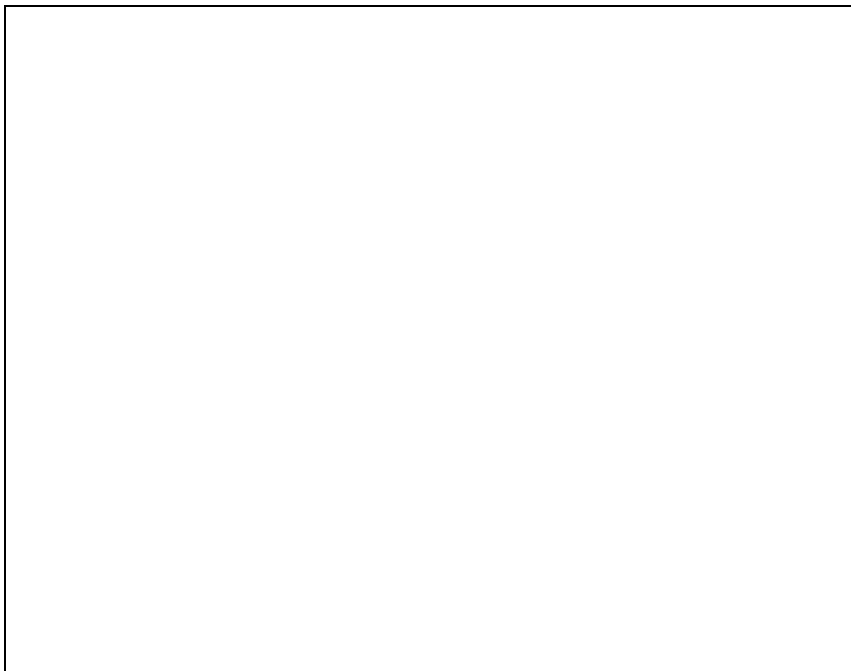
3. ROZŠÍRENIE V PRIEBEHU DEJÍN

Teraz si pozrime dva grafy, ktoré predstavujú niektoré osobitné aspekty rozšírenia Spoločnosti.

Graf o poslaniach do misií ad extra od 1843 – 2002:

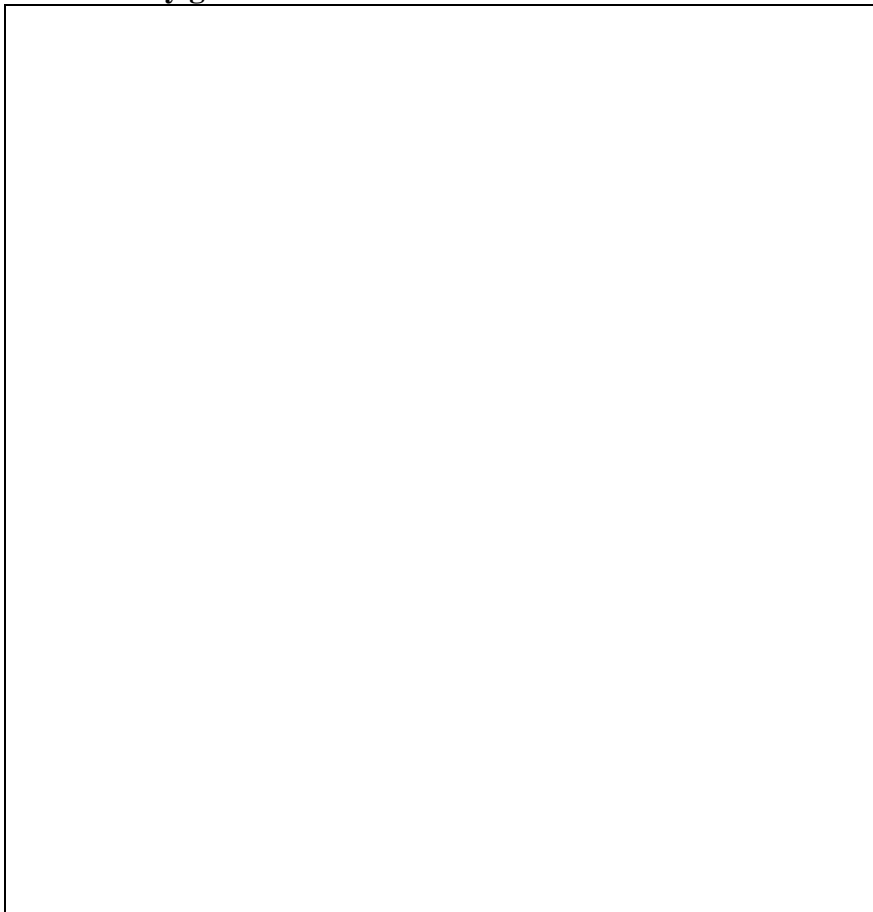

Tento graf bol vyňatý z katalógu Materinca, kde sú zaregistrované všetky poslania do misií *Ad Gentes* a môžeme presnejšie povedať, poslania do misií *ad extra* od roku 1843. Hoci je to významné a určitým spôsobom vzbudzujúce hlboký dojem, toto nepredstavuje celé misionárske hnutie Spoločnosti, pretože sa jedná o sestry, poslané do misií Materským domom, hoci prichádzali z rôznych krajín. V priebehu misionárskych dejín Spoločnosti navyše boli realizované poslania do misií inými krajinami ako Francúzsko, ktoré po upevnení prítomnosti DKL v týchto miestach boli schopné poslať sestry na ďalšie miesta, čím dali voľný "priebeh" ich misionárskemu duchu (pozri graf v tvare hviezdy).

Hviezdicový graf

Ako príklad môžeme citovať: Belgicko založili misiu v Kongu; Holandsku sa musí pripísať začiatok pôsobenia DKL v Indonézii; Španielsko poslalo sestry do Indie, Filipín a na Antilách; Írsko založilo misiu v Nigérii; Čechy poslalo sestry do Curitiby (Brazília), atď., atď., a zoznam sa predlžuje. Týmto chcem povedať, že tento graf nepredstavuje vyčerpávajúcu štúdiu. Je však zaujímavý, a navyše je dôkazom veľkého misionárskeho hnutia, ktorý vždy existoval v Spoločnosti.

Ako môžete poznamenať, je to veľmi nepravidelná krivka, podľa poslaní, ktoré boli tiež nepravidelné. Je veľmi ťažké podať presné vysvetlenie tohto fenoménu. Možno predpokladať, že sa pokúsili harmonizovať výzvy a možnosti odpovede. Výzvy ako zvyčajne prichádzali zo strany Cirkvi, hnutí, Otcov lazaristov, jednotlivých osôb, naliehavých potrieb chudobných... Bol tiež jeden prípad rehoľnej kongregácie, ktorá nemala vo svojej charizme službu chudobným a obrátila sa na Spoločnosť, aby sa ona o nich starala. Bol to prípad Japonska. Výzva k nám došla zo Spoločnosti *Dám Božského Srdca* založenej Žofiou Barat.

Boh si poslužil svojimi predvídateľnými i nepredvídateľnými cestami, aby zveril chudobných dcéram kresťanskej lásky niekedy v tých najvzdialenejších miestach zeme. Dôležité faktory, ktoré zohrávali v tomto smere, boli politické a kolonizačné nestálosti pôvodnej krajiny misionárov, obdobia prenasledovaní, ktoré v Európe donútili Spoločnosť opustiť inštitúcie, kde slúžili sestry chudobným. Takto uvoľnené sestry mohli odísť do krajín, kde boli povolávané. Najvyššie body grafu môžu zodpovedať niektorým z týchto udalostí: 1878, 1903, atď.

V čase kolónií rôzne mestá, kde bola už Spoločnosť prítomná, žiadajú jej príchod a služby do kolónií, ktoré závisia od týchto krajín. Tak to bolo s Kongom vzhľadom k Belgicku, Indonéziou vzhľadom k Holandsku, Indočínou vzhľadom k Francúzsku, Kubou, Portorikom a Filipínami vzhľadom k Španielsku.

Keby tento graf mohol hovoriť, povedal by nám oveľa viac ako len štatistické údaje. Tisíce sestier sa mobilizovalo vďaka hlbokej viere, túžbe hlásať Ježiša Krista a jeho evanjelium a túžbe slúžiť chudobným v najvzdialenejších a najopustenejších miestach, kde ešte nikto neprišiel, kto by niesol so sebou posolstvo lásky a dobroty, prejav Božej Lásky ku každej ľudskej bytosti.

Toto misionárske pôsobenie podľa vzoru apoštolov si vyžadovalo veľa zriekaní, disponovanosti, ducha obety, niekedy krajnej chudoby, zabudnutia na seba, prijatia veľkých rizík, aj za cenu straty života. A tak graf pokračuje... Dúfame, že v týchto podmienkach bude stúpať bez upadnutia do určitých úchyliet, ktoré hrozia v súčasnosti a neupadne do pasce niektorých príťažlivých fenoménov, pred ktorými si musíme dávať pozor: sekularizmus, materializmus, globalizácia, ktorá zabúda na duchovné hodnoty, oslabuje vieru, utláča malých, atď. prílišná dôvera v techniku, ktoré zanecháva stranou pravé hodnoty evanjelizácie.

4. VÝZVY

Sme šťastné a ďakujeme Pánovi, že vzbudil vznik Spoločnosti k šíreniu jeho mena a aby bola svedkom jeho lásky na všetkých svetových stranách, po šírke i po dĺžke planéty, vo veľkých mestských sídliskách ako aj na najvzdialenejších a naj-stratenejších miestach piatich kontinentov za jedinej podmienky, že adresáti sú skutočne chudobní a najopustenejší. Ale táto mimoriadna milosť, ktorej predmetom je Spoločnosť, nás stavia pred celú sériu výziev:

4.1 Svätosť

Sv. Otec, Ján Pavol II. vo svojej encyklike *Redemptoris Missio* kategoricky vyhlasuje, že *"Pravý misionár je svätec. Povolanie k misiám pochádza z povolania k svätosti. Každý misionár je len vtedy pravý misionár, keď sa vydá po ceste svätosti."*¹⁶

Celá encyklika vyjadruje živú túžbu Svätého Otca dať nový elán misionárskemu nadšeniu; ale k jeho dosiahnutiu treba stimulovať svätosť misionárov. *"Táto nová výzva k misii ad gentes vyžaduje svätých misionárov. Nestačí ani obnoviť pastoračné metódy, ani lepšie organizovať cirkevné sily, prípadne ich koordinovať alebo snád' presnejšie a dôkladnejšie skúmať biblické a teologické základy viery: je treba*

¹⁶ RM (1990), č. 90

vzbudiť novú "**horúcu túžbu po svätosti**" medzi misionármi a v celom kresťanskom spoločenstve..."¹⁷

Č. 91 tohto dokumentu pokračuje vo vyzdvihnutí dôležitosti tejto myšlienky: "*Misionár je človek blahoslavenstiev. Ježiš poučuje týchto dvanástich, skôr než ich posielal hlásať evanjelium, a ukazuje im cesty k misijnej činnosti: je to chudoba, miernosť, prijatie utrpenia a prenasledovania, túžba po spravodlivosti a pokoji, láska, to sú teda uskutočňované blahoslavenstvá v apoštolskom živote "*

Sv. Vincent si praje u misionárov čnosti, ktoré si zasluhujú aby boli spomenuté. Môžeme ich nájsť v odporúčaníach, ktoré dal P. Nadquart, misionárovi na Madagaskare:

*"Pane, jedine **pokora** je schopná niesť túto milosť; **dokonalé odovzdanie** všetkého, čo ste a čo môžete byť, v **nesmiernej dôvere** v zvrchovaného Stvoriteľa musí nasledovať... Treba, aby ste mali takú veľkú vieru ako Abrahám; budete veľmi potrebovať **lásku** svätého Pavla; tak isto potrebujete čnosti, aké potreboval sv. František Xaverský, a to horlivosť, trpezlivosť, úctivosť, chudobu, starostlivosť, diskrétnosť, neporušenosť mravov a veľkú túžbu celkom sa stráviť pre Boha."*¹⁸

4. 2 Formácia v jej rôznych aspektoch

Treba vynaložiť úsilie k poznaniu obsažného učenia Cirkvi o misiách v ad gentes. V ňom sa nachádzajú teologické a biblické základy a usmernenia, ktoré označujú cestu k ohlasovaniu evanjelia. Predovšetkým od Benedikta XV. sú početné a veľmi dôležité dokumenty, ktorými Cirkev vyjadřila svoje zmýšľanie o tomto predmete. Situá-

¹⁷ detto

¹⁸ Sv. Vincent de Paul, Coste III, str. 279: list z 22. 3. 1648.

cie, ktoré vznikli následkom vojny a ktoré nútili misionárov vstúpiť na územia pod zástavami, viedli pápeža Benedikta XV. k objasneniu takých ideí, kedy bolo treba uprednostniť evanjelizačnú prácu v encyklike *Maximum Illud* (1919).

Pius XI. sa sám prehlásil za pápeža misií a svoje myšlienky nám zanechal v encyklike *Rerum Ecclesiae* (28. 2. 1928). Pius XII. dal veľký impulz misiám vo všeobecnosti vďaka encyklikám *Evangelii Precones* (2. 6. 1951) a *Fidei Donum* (21. 4. 1957). Táto druhá sa osobitne obracia na evanjelizáciu afrického kontinentu.

Ján XXIII. tiež prispel svojou encyklikou *Princeps Pastorum* (28. 11. 1959).

Osobitne treba citovať koncilové dokumenty *Lument Gentium* (21. 11. 1964) a *Ad Gentes* (7. 12. 1965), ktoré sú ešte nedostatočne preskúmané. V dokumente *Evangelii Nuntiandi* (8. 12. 1975) Pavol VI. nám podáva veľmi jasné a pevné smernice o evanjelizácii vo všeobecnosti a ktoré sú aplikovateľné na evanjelizáciu v *ad Gentes*. Hoci jeho apoštolský list *Populorum Progressio* (26. 3. 1967) nie je výnimočne misionársky, nemôžeme ho nespomenúť pri tejto príležitosti.

Ján Pavol II. vo svojej encyklike *Redemptoris Missio* (7. 10. 1990) znovu s veľkou silou vzbudzuje misionárske nadšenie jasnými a povzbudivými smernicami. (Mnohé z vás pri prípravných formačných kurzoch i v stálej formácii ste mali príležitosť preštudovať citované dokumenty.) K nim treba pridať rôzne exhortácie univerzálnej či miestnej Cirkvi, ktoré podporujú a orientujú evanjelizačnú úlohu.

Rovnako sa vyžaduje odborná formácia. Zaručuje účinnosť služieb, ktoré budú poskytované v rôznych oblastiach: katechéza, zdravotníctvo, školstvo, atď.

Treba tiež veľmi dobre poznať všetko, čo sa týka krajiny, kde sa realizuje misionárska práca. Čím sa lepšie pozná

zemepis, dejiny a sociálne, politické, náboženské či iné aspekty krajiny, tým viac bude úctivejšia, účinnejšia a lepšia misionárska práca a začlenenie. Treba poznať, milovať a predovšetkým rešpektovať miesto, kde sa nachádzame. Toto nás vedie k výzve:

4.3 Inkultúrácia

O tomto probléme sa toľko hovorí a hovorili sme o ňom aj my v poslednej dobe. Evanjelium a náš životný štýl musia rešpektovať kultúrne hodnoty krajiny, ktorá prijíma misionárku, ak sa nestavajú proti evanjeliovým hodnotám. Kristus nám dal príklad svojím vtelením medzi ľuďmi. Zvolil si konkrétny ľud, ktorému nezrušil hodnoty a zvyky, skôr naopak, uviedol ich do svojho kázania a staval svoje Kráľovstvo vychádzajúc z týchto hodnôt. Tam, kde sme poslané, máme byť pripravené mať pozitívny pohľad a adoptovať alebo aspoň rešpektovať hodnoty a zvyky týchto kultúr. Dnes už nebudeme ničiť to, čo existuje, aby sme "zasadili" naše vzory, ale začleniť sa a hlásať pokorne Evanjelium.

Inkultúrácia vyžaduje ďalšiu úlohu, ktorá si zasluhuje byť citovaná zvlášť:

4.4 Ovládanie jazyka alebo jazykov krajiny. Je to niekedy tvrdá práca, ale je nevyhnutná pre inkultúráciu, komunikáciu, počúvanie a hlásanie Slova tam, kde je to možné. Ťažko možno zachytiť potreby chudobných a poskytnúť im potrebnú pomoc, ak nepočítame s nástrojom reči. Tak isto ťažko budeme môcť nechať sa nimi evanjelizovať, ak sa nám nepodarí pochopiť, čo nám chcú povedať.

Koncilový dekrét *Ad Gentes* v č. 26 odporúča naliehavo štúdium jazyka: (Misionári) *"Jazyky nech si osvoja do tej miery, aby ich plynne a bezchybne ovládali, a tak mali ľahší prístup do ľudských mysli a srdc."*

Z á v e r

Na záver vložme všetky svoje otázky, priania, znepokojenia a nádeje, týkajúce sa Spoločnosti do Božích rúk. Nech On, ktorý inšpiroval našich svätých zakladateľov, naďalej ju vedie podľa svojich úmyslov, ktoré má s ňou. Našou úlohou je usilovať sa byť vernými charizme, s dôverou, pokojom a radosťou. Napriek ťažkostiam prijmime evanjeliové pozvanie, ktoré Svätý Otec nám nedávno pripomenul vo svojom apoštolskom liste *Novo Millennio Ineunte*: "*Duc in altum*".

Matka Juana ELIZONDO
Generálna predstavená

Poslanie Cirkvi

9. septembra 2002
Mgr. Filip BARBARIN
Lyonský arcibiskup

Dobrý deň! Ďakujem vám za srdečné prijatie a prajem vám užitočné prežitie tohto stretnutia: jeho program je bohatý a zároveň zaujímavý.

Mám veľmi rád svätého Vincenta a "Vincentínov": Lazaristov a Dcéry kresťanskej lásky. Vašu duchovnú rodinu som spoznal predovšetkým na Madagaskare vďaka môjmu bratovi v kňazstve, Gonzague Danjou /gonzág danžú/, ktorého si veľmi vážim, obdivujem a zároveň naďalej udržujeme priateľstvo.

Budúci týždeň začnete veľkú teologickú úvahu. Dnes vám budem hovoriť o misii len to, čo mám na srdci.

Ú v o d

Pri príprave na toto stretnutie som premýšľal nad skúsenosťou z Madagaskaru a mojím dnešným pohľadom na misiu v diecéze Moulins /mulen/, v ktorej práve končím svoju službu. Je to chudobná, vidiecka diecéza, trochu na úpadku tak, ako je tomu s francúzskym vidiekom, kde všetci starnú a náboženská prax zoslabuje. Nedávno mi niekto povedal: "Je omnoho ťažšie byť kňazom vo Francúzsku ako na Madagaskare." To je isté! V mladých cirkvách ľudia prichádzajú v zástupoch na liturgické slávnosti, zatiaľ čo vo Francúzsku ich už tak nevidno, nehorlí sa tak za ne. Kde nájsť misionárske nadšenie, evanjelizačnú silu, do akých nových iniciatív sa pustiť? To sú otázky, ktoré si kladiem pri prvých kontaktoch s mojou budúcou lyonskou diecézou.

Potom som si znovu prečítal encykliku Jána Pavla II. *Redemptoris Missio* z r. 1990, ktorá ponúka panorámu dlho dozrievaných úvah od *Ad Gentes*, pokoncilového textu. Pripomeňme si, že medzitým, 10 rokov po ňom, vyšiel podstatný dokument: apoštolská exhortácia *Evangelii nuntiandi* od pápeža Pavla VI., prvá exhortácia vydaná po rímskej synode. Osobne som ju prijal ako úvahu nad prísnyim pokarhaním svätého Pavla: "*Beda mi, keby som nehlásal evanjelium!*" (1 Kor 9, 16). Za útlou postavou Pavla VI. sa skrýva mimoriadny misionársky dynamizmus, ktorý horel v jeho pápežskom srdci. Tento pozoruhodný text je stále v Cirkvi obľúbený a aj po 27 rokoch považovaný za aktuálny dokument.

1. Prvý základ misie: Kristov príkaz

Kristus, Služobník

K riešeniu ťažkostí, s ktorými sa stretávame dnes v misii (rešpekt k druhým náboženstvám, pocit nadriadenosti, komplexy pochádzajúce z obdobia kolonizácie, atď.), skôr treba začať - ako sa mi zdá - z kontemplácie na Krista, Služobníka, ako pri veľkých teologických tvrdeniach. Tým bude správnejší náš pohľad na Cirkev, na to, čím má byť a čím vždy nebola. Takto sa navráti miesto pre pokoru a vďačnosť. V tomto duchu budeme schopnejší prijať Pánov príkaz, pretože ide skutočne o príkaz: "*Chodte, učte všetky národy... Hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu.*" (záver Matúšovho a Markovho evanjelia). Je ozvenou na nám už známe slová sv. Pavla: "*Beda mi, keby som nehlásal evanjelium!*"

Pápež na konci svojej encykliky uvádza veľmi objasňujúcu úvahu na hymnus v liste Filipanom (2, 6-14); hovorí nám: pozrite, ako sa ponížil. "*On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržiaval sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého...*" zriekol sa seba (v gréčtine: vyprázdnil) a pokoril ešte viac, že sa stal otrokom. Toto je spiritualita misie. V texte Pavla VI., ako i v *Redemptoris Missio* je nádherná úvaha, že všetky misie, poslania - vychádzajú z jedinej misie: trojičnej. Vieme, že sme poslaní, pretože Syn je poslaný. Stred tvoria Ježišove slová pred Zmŕtvychvstaním: "Ako mňa poslal Otec, tak i ja posielam vás." (Jn 20, 21). Počuli sme ich už v jeho modlitbe, porov. 17, 18). Je dobré pokúsiť sa uvažovať nad týmto poslaním, ktoré pre Ježiša znamená vytrhnutia, ponorenie sa do prázdna... aby sme aj my vstúpili do postoja Služobníka. Keď bol

na zemi, prijal nielen ľudskú prirodzenosť, ale sa stal aj služobníkom a otrokom: *"Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil."*

Aké tajomstvo! Syn je v lone Otca, je z neho poslaný. Prijíma stratu rovnosti s Bohom a púšťa sa do tohto dobrodružstva, pretože sme potrebovali byť spasení, uzdravení, navrátení do spoločenstva s Otcom. Len On to mohol urobiť. Je to veľmi konkrétne a zároveň mystické, čo sv. Ján na začiatku 13. kapitoly obdivuhodne vyjadril touto veľkolepou a kontrastujúcou vetou: *"Ježiš vedel, že nadišla jeho hodina odísť z tohto sveta k Otcovi. A pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do konca."* Dávam prednosť prekladu: "až do krajnosti", t. j. do zbláznenia, miloval nás až do svojich krajných možností (jeho schopnosti milovať, je nemožné milovať viac) a až do krajnosti nás samých. Preto po tomto veľkolepom verši: *"Bolo pred veľkonočnými sviatkami. Ježiš vedel, že nadišla jeho hodina odísť z tohto sveta k Otcovi. A pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti."* Ján pokračuje konkrétnejšími slovami a obrazmi najponíženejšej služby (voda, umývadlo, zásterá, nohy). Aký kontrast!: *"Pri večeri, keď už diabol vnukol Judášovi Iškariotskému, aby ho zradil, Ježiš vo vedomí, že mu Otec dal do rúk všetko a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza, vstal od stola, zoblíkol si odev, vzal plátennú zásteru a prepásal sa. Potom naliať vody do umývadla a začal umývať učeníkom nohy."* Keby ste vedeli ako mám rád tieto prvé riadky evanjelia Zeleného štvrtku a ich kontrast! Je v nich zároveň obsiahnutá trojičná perspektíva, krajná láska, konkrétna služba, ktorú treba splniť každý deň a zároveň prítomnosť chudobných.

Teda ak je pravdivé to, o čom meditujeme a hovoríme vo vyznaní viery, potom sa musí premeniť v najbežnejších a najmateriálnejších veciach nášho života. Aby sme premenili náš spôsob služby, naučme sa pozeráť v celom rozmere poslanie Syna od slov: *"Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvest'."* (Jn 1, 18) až po umývadlo s vodou a umývanie nôh! Vidíte obdivuhodné pole pôsobnosti Krista, Cirkvi, ktorá pochádza od Boha a toto poslanie ide až k nohám ľudí. K tomu pridám postoj nezištnosti. To je správna vstupná brána k misii: učí nás porozumieť, že sme nič, že jediný správny postoj je postaviť sa do roviny, do ktorej sa postavil Ježiš. Podľa jeho príkladu musíme sa usilovať žiť svoje poslanie ako "neužitoční služobníci" v duchu

úplného zrieknutia, nezávisle od výsledku. Myslím si, že ťažkosti súčasnej misie pochádzajú predovšetkým z toho, že sme nekonali s dostatočne očisteným srdcom alebo nezištnosťou.

Porovnanie k viniču (Ján 15)

Vinič predstavuje Boží ľud. Pán zasadil vinicu, odovzdal ju vinohradníkom, ale títo si ponechali všetku úrodu. Je to veľmi silné upozornenie pre tých, ktorí sú zodpovední za misiu, rehoľníčky a rehoľníci, kňazi a biskupi. Často si počíname, akoby Cirkev bola našou záležitosťou, naším domom. Naša činnosť nie je spontánne odovzdávaná do Božích rúk. On nám dôveruje, dáva nám všetko a my, vo svojom hriechu sme sa hneď správali ako vlastníci, ako títo vinohradníci, títo "naničhodní", ktorých poslucháči podobenstva chceli vidieť *"bez milosti zahubených"* (Mt 21, 41)! Čo rodí táto vinica? Dá len kyslé víno, plánky (porov. Iz 5)!

Preto Boh hovorí: Pretože táto vinica neurodila hrozno, ktoré sa od nej očakávalo, "zrovnám ju zo zemou." Toto je nová alegória, ktorou nám Ježiš vysvetľuje Vtelenie: *"Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník."* (Jn 15, 1) Všetci jeho učeníci natoľko tvoria Cirkev, nakoľko sú naštepení na neho: *"Ja som vinič, vy ste ratolesti."* Takýto vinič je dobre zasadený, nemusí sa obávať ničoho, vinič zakorenený v Božom srdci! Takto Cirkev bude môcť dobre vykročiť. *"Ja som vinič, vy ste ratolesti... každú ratolesť, ktorá na mne neprináša ovocie, odrezáva, a každú, ktorá ovocie prináša, čistí, aby prinášala viac ovocia... Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne."* (Jn 15, 2-4)

Je zaujímavé, radostné a hodné počutia, že ak sme naštepení na vinič, ak sme skutočnými kresťanmi, potom výhonky prinesú dobré hrozno. A pre koho je toto hrozno? Pre druhých! Plody viniča patria svetu, vinič nikdy neťaží zo svojich plodov. Keď sa Cirkev začne veľmi starať o seba, o svoj aparát či organizáciu, keď bude spokojná zo svojimi účtami a štatistikami, svojimi úspechmi... odvráti sa od misionárskeho ducha.

Kedysi dávno čítaný román od Cronina *Kľúče od kráľovstva* nádherne rozpráva o tomto a ma veľmi zaujal. Píše v ňom o anglikánskom misionárovi v Číne. Jeho biskup, veľa si namýšľajúci

o sebe a v stálom hľadaní výsledkov, prichádza, pozerá na štatistiku pokrstených a hovorí: "Pán farár, neprodukujete veľa, susedná misia má lepšie výsledky!" Krása a bieda misionárskeho dobrodružstva! Ako je ťažké mať skutočne nezaujaté srdce... Inokedy misionár šiel ošetrovať mandarínovho syna, ktorého uzdravil, hoci dieťa bolo považované za stratené. Mandarín nepoďakoval kňazovi a dal ho vyprevať sluhom. Misionár bol zranený, že otec, ktorému zachránil syna, mu ani nepoďakoval! ... Aké ťažké je slúžiť v čistej nezištnosti... Ale o dva týždne mandarín prišiel za ním a mu hovorí: "Pretože si uzdravil môjho syna, chcem sa stať katolíkom, dávam ti celý svoj majetok." Zrazu misionár spoznáva celkom iný kultúrny postup; doteraz zmýšľal západniarsky: Za vykonanie niečoho dobrého mi majú prejavit' vďačnosť... Ťažkosť pracovať zadarmo a uznať potrebu osvojiť si iné spôsoby myslenia a konania!

Toto prirovnanie k viniču je objasňujúce: nikto nikdy nevidel, aby si vinič ocenil svoje plody. Zakaždým, keď je Cirkev spojovaná s tým, čo robí, odchyľuje sa od svojho poslania. Hrozno narástlo pre druhých, pre svet: "Okoloidúci z neho oberajú." Tým lepšie, ak ľudia, ktorí nie sú v spojení s katolíckou Cirkvou, môžu z nej prijať plody. Tým lepšie, ak v našej misii, pevne napojenej na Krista, prinášame nejaké dobré plody, ktoré sú pre druhých zdrojom radosti. Myslím si, že je to dosť sugestívny obraz o Cirkvi. V podstate svet si zaslúži viac lásky a radosti, ktorého sa mu nedostáva. Poslanie Cirkvi je čerpať svoju radosť z viniča a nie z hrozna. Naša radosť je Kristus a miazga, ktorá k nám prichádza cez neho z Boha. Ak milosť a Božie slovo sú prijímané, naše poslanie je splnené. Či je veľa ovocia alebo málo, to už nie je náš problém!

Teologický pohľad

Zakončíme dôležitým teologickým pohľadom. Radostne konštatujeme, že asi dvadsať rokov kresťanské Slovo o misiách vychádza z vnútra samotného poslania Najsvätejšej Trojice. Teologicky je to obrovský pokrok založiť poslanie Cirkvi – v predmestiach, na dedinách alebo všade, kde je život – počnúc úvahou o Kristovom poslaní, ktoré prijal v živote Najsvätejšej Trojice.

Na začiatok priblížme si príklad z Madagaskaru, kde som často stretával sestry sv. Vincenta de Paul alebo lazaristov pri ich evanjelizačnom poslaní. Je to veľmi jednoduché. "Keď prichádzame

do nejakej dediny na náhorných plošinách alebo inde, hovoríme: prišli sme vám hovoriť o Ježišovi, modliť sa. Nato prichádzajú všetci ľudia z dediny, privítajú nás, počúvajú nás, ako sa modlíme, tiež sa k nej pridajú. Nevieme, či ich to bude zaujímať, či budú súhlasiť, či postavia kostol. Jednoducho tam ideme s dôverou a úprimnosťou. Je to niečo veľmi radostné."

Tak isto treba niečo úplne nové nájsť a konať v našich krajinách pôvodnej evanjelizácie, ktoré sú niekedy "unavené" vo viere. I tu možno konať zázraky. Koľkokrát sa stane, že keď prídem do nejakej dediny na pastoračnú vizitáciu, hovoria mi: "Uvidíte, tam to všetko dožíva..." Avšak prichádza veľa ľudí na čele so starostom. Navštívim kostol, obyvatelia mi rozprávajú o svojej dedine. Modlím sa s nimi, požehnávam deti a prosím ich, aby sa modlili aj doma... V podstate robím to isté, čo sa robilo predtým, pred mnohými storočiami, v čase založenia Cirkvi v tomto kraji. A ľudia sú spokojní, prívetiví. Nedávno som sa stretol so starostom v jednej dedine, ktorý mi povedal: "Idem na svätú omšu, keď je v našej dedine, je to raz za dva mesiace. Moja žena nesúhlasí so mnou a hovorí mi, aby som sa spýtal vás." – Odpovedal som mu: "Pán starosta, treba poslúchať vašu ženu a vášho biskupa, t. j. najskôr Pána a ísť na omšu každú nedeľu, hoci je aj 15 km od vás. Spomeňte si, že kostoly boli postavené skoro všade po Francúzsku, aby všetci mohli ísť aspoň pol hodiny pešo. Dnes so systémom tzv. "zberu" /pozn. súkromník odvezie svojim autom viacerých ľudí/ nikto nepotrebuje viac ako 20 minút na cestu na nedeľnú sv. omšu." Je to veľmi naivné, ale pravdivé! Chodí odvtedy tento starosta každú nedeľu na sv. omšu ?

Hovorí sa, že kraj Creuse /kröz/ je po náboženskej stránke mŕtvy. Biskup z Limoges /limóž/ prešiel pešo s ruksakom na chrbte celý kraj tak, ako to robil tamojší prvý biskup, svätý Martial. Vyšiel z Toul-Svätého Kríža a prešiel 150 km. Putovalo s ním 150 osôb. Prechádzajúc istou dedinou jeden poľnohospodár sa spýtal: "Ale ktorý z vás je biskup? Môžem ho pozdraviť?" – "Ale áno, to je tamten vysoký pán s ruksakom, bude veľmi rád." – "Už tu žijem 65 rokov a ešte som nevidel biskupa v našej dedine, idem ho pozdraviť! Biskup prechádzal so slovami: "Nech Pán požehná vaše rodiny, budeme sa modliť za vašu dedinu."

V prvotnej evanjelizácii existoval istý druh nezištnosti, ktorá si zachovala svoju sviežosť, hoci vždy existovalo aj odmietnutie, ťažkosti a rôzne prekážky.

Misionárska otázka v súčasnosti

Cieľom misie je, aby svet uveril. Jej najlepšia definícia je veľkňazská modlitba Ježiša, jedinečného misionára: "*Aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe...*" (Jn 17, 21). Toto súvisí s práve počutými slovami. Ak kresťania zostávajú v tomto tajomstve jednoty, potom svet uverí. Spoločenstvo – komúnia a misia kráčajú vedno. Syn je poslaný preto, lebo v Trojici existuje skutočné spoločenstvo a Cirkev je misionárska preto, lebo je v nej cirkevné spoločenstvo. Cirkev je misionárska len vtedy, ak je hlboko zjednotená s Kristom, ním spasená a prebývajúca v tomto tajomstve. Len potom ľudia uveria. Podmienka viery je, aby sme boli zjednotení. Spoločenstvo a misia, "*aby svet uveril, že si ma poslal*", aby ľudia uverili, že Ježiš je Poslaný Bohom, Mesiáš. "*ja v nich a ty vo mne, nech sú tak dokonale jedno, aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa.*" (v. 23) teda uznať, že Kristus bol poslaný k nám ako Spasiteľ a služobník, že prišiel svet zachrániť.

Ale ihneď vzniká otázka: potrebuje byť svet spasený? Nie sú ľudia dostatočne veľkí, aby sa spasili sami? Pozrite sa na ohromnú duchovnú cestu, ktorou prechádzajú mnohí v iných náboženstvách! Prečo im máme hovoriť o Kristovi, ak majú Budhu alebo kult predkov? Je to otázku, ku ktorej sa dnes často vracia, sami máte o tom skúsenosť. Ale nie je nová, už som ju našiel v konferencii z Lyonu *Teologické základy misie* od P. de Lubac v r. 1941... Na Madagaskare som poznal 80-ročného muža, ktorý mal 11 žien, 38 detí, viac ako 1000 kusov dobytku... Patriarcha, ako Abrahám! Ohromný vo svojej priamosti, taktnosti, šľachetnosti, zaiste aj hriešnik, ale obdivuhodný človek. Pýtal som sa seba: "Čo mu prinesie fakt, že bude kresťanom, keďže nám dáva veľmi pekný príklad ľudskosti? Prečo mu hovoriť o Kristovi?" Dôležitá otázka, pretože máme dojem, že by nám chýbala úcta.

Takisto na Madagaskare sa zachováva zvyk "obrátenie mŕtvych"; k tomu kedysi misionári hovorili: "Absolútny zákaz zúčastniť sa na obrade". Jeden môj veľký priateľ, v súčasnosti biskup,

mi rozprával, že keď bol v malom seminári v 4. triede (naša 7. trieda), zavolať si ho predstavený, pretože jeden kňaz sa dopočul, že jeho otec a matka sa zúčastnili na obracaní mŕtvych – dôkaz toho, že boli podozriví a ich syn sa nemôže stať kňazom! Teraz je počas tohto obradu slávená sv. omša. Zavolá sa naň kňaz, rehoľníčka ide do rodiny k "obráteniu" svojho otca. Ale pozor, opak nie je tiež lepší, ak vedie k nejasnosti vo viere v Krista! Aká misia od nás žiada? Počúvať, čo Boh robí, rozlišovať pôsobenie Ducha Svätého: "Neuhášajte Ducha..." Misionári sa určite správali s pocitom nadradenosti. Nemôžeme to popierať, ale udivuje nás to? Počul som ozvenu na tieto slová, ako zranenie.

Ten istý biskup mi rozprával iný príbeh. V 4. triede – v období po získaní nezávislosti 1963 – 1964 – predstavený seminára mu povedal: "Nemá význam študovať madagaskarský jazyk. Vidíš dobre, tento jazyk vymiera." Počul to z úst francúzskeho misionára, určite horlivého a veľkodušného, ale... nezabudol na to. A my sa tak hanbíme, že sme my, alebo naši predchodcovia tak reagovali, zraňovali sme národy, ku ktorým sme boli poslaní; teraz podozrievame všetko a hovoríme: "Opovrhovali sme nimi, a pritom sú tiež dobrí, dokonca lepší ako my. Prečo im teda máme priniesť to, čo nepotrebujú, keď žijú veľmi pekné veci?" Čelíme skutočne tejto ťažkosti, pretože úcta k druhému je absolútna: je to Božie dieťa, ním milované. V každej kultúre sa nachádzajú znamenia, Božie zázraky, ale tiež aj hriechy.

Keď som bol profesorom na Madagaskare, seminaristi prechádzali do opačného extrému. Preto som im hovorieval: "Treba milovať svoju kultúru a korene, ale sa nesmú stať modloslužbou. To, čo vám dal Boh, je dobré. Boha badať v tom, čo robíte, ale táto kultúra tiež nesie stopu hriechu." Kresťanské zjavenie poukazuje na to, čo treba zachovať – pretože je to niečo pekné – ale tiež na to, čo treba konvertovať, obrátiť. Mal som možnosť zúčastniť sa na pohrebe otca jedného seminaristu, chvíľu hlboko ľudská, kresťanská a madagaskarská. Bola tam celá dedina, pohreb trval celý deň. Všetci prežívali bolesť, zvlášť najmladší, šesťročný syn. Spievalo sa, prenášali telo, vyhlíbili jamu. Pochovávanie bolo zároveň hlboko kresťanské: najstarší syn, seminarista, čítal odkaz svojho otca: "U nás, Madagaskarčanov, treba dobre obliecť mŕtvych, pretože bude im zima, ale ja som kresťan; oblečenie je pre živých: oblečte ma len do potrebného, ostatné si ponechajte. Tento zvyk našej krajiny nie je

kresťanský." On, kresťan, zachovával všetky zvyky krajiny, ktoré boli dobré, ale odmietal tie, ktoré pre kresťana nemali zmysel. Rozlišoval.

Podstatné je vedieť rozoznať extrémny, omyly, hriechy – a zvlášť čo sa nás týka, pohrdanie - najhoršie zo všetkých hriechov. Ďalej je veľmi dôležité nenechať sa ochromiť hriechmi z minulosti alebo omylmi našich starších bratov vo viere. Keď sme ochromení v našej misii strachom a váhaním... kto si to odnáša? Druhí. Ak kňaz vo svojej homílii neodovzdáva z evanjelia to, čo je sám z neho schopný žiť, potom beda nám kresťanom! Musíme všetko odovzdať, hoci sme poznačení hriechom, alebo našou terajšou či dávnou povrchnosťou.

Každá generácia musí zápasiť, aby zostala kresťanská pozvaním na cesty obrátenia, rešpektovaním a uznaním, že aj u druhých je niečo krásne, nové, zaujímavé, čo nepoznáme. Toto je prameňom radosti.

Ako profesor kristológie v seminári v Fianarantsoa som začal prednášky seminaristom takto: "Možnože nepoznáte efezský a chalcedónsky koncil... ale Krista poznáte! Už 20 či 30 rokov ho vzývate v každodennej modlitbe, počuli ste o ňom hovoriť doma, vo farnosti. A ste tu preto, lebo ste sa rozhodli zasvätiť mu svoj život... Preto vám navrhujem, aby každý týždeň prišiel jeden z vás sem, na moje miesto na začiatku hodiny, nech prečíta úryvok z evanjelia a povie, prečo miluje Krista. Toto sme konali celé štyri roky: všetci seminaristi mali možnosť zažiť túto skúsenosť a hovoriť o svojej viere v Krista.

Kristológia – to nie sú len učebnice, slovníky. Je to predovšetkým Slovo o Kristovi. A veru títo seminaristi vedeli rozprávať o ňom. Pre mňa to bolo mimoriadne obohatenie. Počul som, čo by som nikdy nebol počul vo Francúzsku. Bol to prameň obrovskej radosti: spoznať, ako je Kristus poznaný a milovaný bratmi inej kultúry, ku ktorým práve prišlo Kristovo poslanstvo.

Ako zaviesť správnu teológiu o misii, t. j. misiológiu? K tomu som čítal veľmi zaujímavú knihu od Mgr. Oliviera de Berranger /beranže/. 17 rokov pôsobil v južnej Kórei, teraz je biskupom v Saint-Denis vo Francúzsku a napísal knižku s nadpisom: *Evanjelium zo Soulu do Saint-Denis*. Pri jej čítaní som skutočne cítil, že osobne si to môžem premeniť na: *Evanjelium z Madagaskaru do Moulins*. Medzi kultúrou Soulu a Madagaskaru, kultúrou Saint-Denis

a Moulins nie je vidieť veľký rozdiel. Mgr. Berranger napísal podstatu misie, teda Kristov príkaz. Treba teda počúvať tento Kristov príkaz v štyroch evanjeliách a potom vidieť v Skutkoch apoštolov, ako oni naň odpovedali.

Toto je tiež analyzované Sv. Ocom v encyklike *Redemptoris Missio* v č. 22: "*Kristovo slovo tvorí základ našej misie.*" Tak isto, ako Kristus bol poslaný Ocom, aj nás posielala, nech sme už akíkoľvek. Medzi nami sú mimoriadni ľudia, ale i priemerní. Ale sme na 100% úbohí hriešnici, čo však nezabraňuje, aby sme boli všetci poslaní. Základ misie je teda najskôr tento Kristov príkaz, ktorý si zasluhuje, aby sme sa naň zhl'adeli bližšie v evanjeliu.

2. Druhý základ misie: Ježiš je jediný Spasiteľ sveta

Rozoberiem tento je druhý základný bod: Ježiš Kristus je jediný Spasiteľ. Jedine v ňom je spása celého sveta.

Toto tvrdenie však hneď kladie vážnu otázku: "Boli iní prostredníci." Pretože ak je len Kristus a Kristus sám, všetky ostatné náboženstvá sú nedostatočné prostriedky. Všetky náboženstvá nemajú rovnakú cenu. Sú náboženstvá úžasné, iné škandalózne. Je predsa neprípustné, ak nejaké náboženstvo obetuje deti. Keď ponúka obetovať kúsok dreva, nie je veľmi zaujímavé. Ale iné náboženstvá prijali zjavenie, dôstojnosť, vznešenú ľudskú šľachetnosť...

V západnej Afrike, na podnet beninských teológov, sa začali štúdia v tzv. hnutí "čiernej brázdy". Toto hnutie odкрýva niečo nádherné v hĺbke kultúry západnej Afriky, veľké spojenie s tým, čo nachádzame v kresťanskom zjavení. Pretože Boh pracuje v srdciach všetkých svojich detí a Duch Svätý pôsobí vo všetkých civilizáciách. Preto sa nedivíme, keď nachádzame zázraky aj inde, v iných kultúrach a náboženstvách. Ale základ kresťanskej viery tvorí, že Kristus je Spasiteľ a jediný Spasiteľ celého sveta. Toto patrí k našej viere, založenej na slovách, ktoré pochádzajú od Otca pri Kristovom krste a premenení: "*Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.*" (*eudokia*, dobrotivý zámer Boha so svetom). Celú lásku, ktorú Boh určil svetu, sa nachádza v Ježišovi. Celá láska Boha, ktorá sa dotýka ľudí všetkých storočí a kontinentov, prechádza cez Ježiša a predĺžením tajomstva Ježiša, ktorý predstavuje Cirkev.

Výraz "mimo Cirkvi niet spásy" spôsobilo také interpretácie, ktoré nás zahanbujú, ale tak ako nám to poukázal P. du Lubac, pôvodne tento výraz chcel len potvrdiť, že ak Kristus a Cirkev, ktorá je s ním spojená, sú jediným miestom spásy, Cirkev je mysticky prítomná v srdci človeka, ktorí hoci aj nikdy nepočul hovoriť o evanjeliu, alebo o Kristovi, nachádza milosťou a úprimnosťou cestu spásy. Táto formula by nemala zužovať našu predstavu o spásе, ale skôr otvoriť naše poňatie o Cirkvi. Viem, kde je Cirkev, ale neviem, kde nie je. Keď sa krstí dieťa, to je Cirkev; keď sa slávi eucharistia, to je Cirkev. Ale nemôžem povedať: "Tam nie je Cirkev"... je prítomná na viditeľných miestach, ale aj mysticky na mnohých miestach bez toho, aby sme to vedeli. Zájdem dokonca ďalej, keď poviem, že Cirkev má svoj stred mimo seba. Srdce Cirkvi netvorí sakristie, biskupstvá alebo Vatikán. Srdce Cirkvi je tam, kde sa milosť dotýka ľudského srdca, a toto nemôžem vedieť, kde sa deje.

Veźmime si konkrétny príklad: milióny Francúzov poznajú svätú Bernadetu z Lúrd, ale len jeden zo sto by vedel povedať meno pápeža alebo biskupa z Tarbes tej doby. Toto dievča šlo v utorok, 11. februára 1858 po drevo na breh rieky. Nazvali ju zlodejkou a klamárkou len preto, že bola chudobná. Avšak v ten deň srdce Cirkvi bolo v srdci dievčatka, ktorému nikto nevenoval pozornosť! Evanjelickí bratia nám často správne vyčítajú: "Ste príliš ekleziocentrickí a ustarostení o svoje inštitúcie." Prítom centrum Cirkvi je presne inde, na mieste, kde práve viditeľne prechádza Božia láska, kde sa vychovávajú deti, alebo kde sú ošetrovaní chorí, ale tiež neviditeľne, kde Božia milosť oslňuje, ožaruje, potešuje srdce niekoho. Tam je stred Cirkvi.

3. Tretí základ: naša misia spočíva v prinášaní svedectva

Už som vám citoval zvolanie sv. Pavla z 1 Kor 9, 16, prevzaté Pavlom VI. v *Evangelií nuntiandi*: "Beda mi, keby som nehlásal evanjelium." Ale ďalší veľmi známy verš v Efezanom 3, 8-10: "Ja, najmenší zo všetkých svätých, dostal som tú milosť zvestovať pohanom Kristovo nevyspytateľné bohatstvo a všetkým oznámiť, aký je plán tajomstva od vekov skrytého v Bohu, ktorý všetko stvoril, aby sa teraz skrze Cirkev kniežatstvám a mocnostiam v nebi stala známou Božia mnohotvárna múdrosť." Kniežatstvá a mocnosti v nebi, anjeli si nepredstavovali, že by sa mali niečo dozvedieť "skrze Cirkev".

Veď prišla ako posledná, omnoho neskôr po nich! Tento text je veľmi prekvapujúci. Pavol si uvedomuje, že je najmenší, ale dostal milosť zvestovať a oznamovať, čo aj robí. Základy misie nie sú na mieste, kde sú námietky. Námietky sa umiestňujú do ľudského či kultúrneho registru, do vzťahu medzi civilizáciami, ale základ misie ide oproti: je to Kristov príkaz, v ktorom *"telesne prebýva celá plnosť božstva"* (Kol 2, 9, pozri tiež úryvky o Kristovom krste a premenení, uvedené vyššie).

Drahé sestry, základom misie pre vás je aj osobná milosť, ktorú ste dostali, vaše povolanie dcér kresťanskej lásky. Keď ste prijali toto povolanie, boli ste poslané do misie do Guatemaly, Salvadoru... a odišli ste. *"Beda mi, keby som nehlásal evanjelium."*

Ale keď dostaneme také dary, cítime sa trochu "nadradení". To je večný problém. Teologický základ tejto otázky je vyvolenia. Zasahujú do neho tri skupiny činiteľov: prvý je jediný, druhý spája "niekoľko vyvolených", tretí zhromažďuje množstvo.

Jediný je Mesiáš, najskôr u Židov, ktorí čakali Mesiáša. Len on je Spasiteľ sveta. *"V ňom mám zaľúbenie."*

Potom prichádzajú "vyvolení", malý počet. Tu tiež ide najskôr o Židov, vyvolený ľud. Vedia, že ich vyvolenie prináša zodpovednosť voči všetkým národom, aby ohlasovali Božie milosrdenstvo; často vyjadrujú, že vyvolenie je pre nich skôr bremenom ako darom! Potom my, kresťania, ktorí sme so všetkých národov, môžeme mať v Cirkvi prístup k tejto milosti vyvolenia: *"Ale vy ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo, aby ste zvestovali slávne skutky toho, ktorý vás z tmy povolal do svojho obdivuhodného svetla."* (1 P 2, 9)

Potom je tu množstvo ľudí. *"Boh chce, aby boli všetci ľudia spasení."* (1 Tim 2, 3-5) Toto je krásne a príjemné v očiach Boha, nášho Spasiteľa: chce, aby všetci ľudia boli spasení a došli k poznaniu pravdy. Pretože je len jeden Boh a prostredník medzi Ním a ľuďmi, Kristus Ježiš, ktorý dal výkupné za všetkých.

Medzi "jediným" a množstvom je problém niektorých vyvolených. Spontánne sa za nich považujeme a namýšľame si, že sme najlepši. Napríklad, keby ste vy, sestry sv. Vincenta de Paul, povedali: "Je úžasné, čo robíme v južnej Amerike, v Ázii, v Afrike..."

chápeme, prečo nás Pán povolal, mal pravdu!", tak by ste sa sklzáli k pýche!

Keď sme prijali milosť, je tu pokušenie povedať si: "Je to oprávnené!" Vidíme dobre, že ťažkosť neprichádza z "množstva", alebo z "jediného", ale z malého počtu vyvolených. Nebezpečie vyvolenia spočíva v položení si otázky: "Prečo som bol vyvolený?" Nevieme, to patrí k tajomstvu Božieho srdca. My však chceme vždy poznať dôvody...

Povedzme si to na prirovnaní: prídu za mnou dvaja snúbenci. Pri odchode mi dievčina povie: "Môžem sa s vami porozprávať osobne?" Áno, odpovedám; zveruje sa mi: "Myslíte si, že ma miluje?" "Ak ti to povedal, tak tomu musíš veriť." Potom dodáva: "Pýtam sa, za čo ma pokladá. Prečo mi hovorí, že ma má rád, že som naj..., pričom to nie je pravda!" Keby povedala: "Je normálne, že ma má rád, pretože som taká pekná, inteligentná, neodolal môjmu pôvabu", vtedy by som sa skutočne znepokojil.

Beda tomu, kto pochopil, prečo si ho Boh vyvolil. Základ misie nemôžu nikdy spočívať v tom, čo sme, alebo čo máme priniesť druhým. Samotný základ našej misie nám uniká: "Čo sa stalo, že ma Boh povolal, že mi daroval toto povolanie, že mi zveril túto misiu, dal túto milosť?" Pripomínajme si stále pokoru sv. Pavla: "Ja, najmenší zo všetkých, bol som vyvolený..., musím... tu je podľa môjho názoru, teologický kľúč k otázke misie.

4. Úvaha o kňazskej činnosti. "Čo je kňazské?"

V Starom Zákone obeta vychádza od človeka k Bohu. Ovca alebo býk sú obetované Bohu v nádeji, že mu obeta bude príjemná, Boh nám bude naklonený a odpustí nám hriechy. Adresujú mu slová: "Vidíš, zhrešil som, dávam ti túto ovcu, barana alebo býka ako obeť, aby som ti ukázal, že ťa milujem a prosím o odpustenie." Nerobíme to i teraz? Chválim Boha, obetujem mu chlieb a vínu. Ale nie je to niekedy pokrytecké, ukážkové alebo dvojznačné? Boh hovorí v knihe proroka Amosa: "*Nenávidím vaše obety.*"

Čo teda treba robiť? Opravdivý kňazský úkon nie je ten, ktorý vystupuje, ale zostupuje. Kňazom nie sme my, ale Kristus. On zostúpil z neba. Kňazský úkon je ten ktorý zostupuje z Božieho srdca a zavláha svet. Celá Božia láska sa nachádza v Kristovi. Jedno

slovo z Nového Zákona je stále zle preložené; hovorí sa o: "Božej ľubovôli", "dobrej vôli Boha", "Božej blahosklonnosti, priazni". Je to ťažké preložiť, znamená to: "Božia láska prichádza na tento svet". Latinskú vetu: "*Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis*", možno preložiť "...pokoj na zemi ľuďom dobrej vôle", ale skutočný zmysel je: "...pokoj ľuďom, pretože na nich zostupuje Božia priazeň ". Je to akoby prúd lásky a dobroty, ktorá zostupuje na svet. V gréčtine je tam jedno dôležité slovo: "eudokia". Škoda, že je v tomto preklade toľko nepresností. Tu sme uprostred kňazskej činnosti. Boh poslal Krista, ktorý je jediný Kňaz: skrze neho sa Božia láska rozšírila na svet. V dnešnej úlohe kňazov sám Kristus naďalej krstí, odpúšťa hriechy, slávi eucharistiu, ale kňazská činnosť Cirkvi spočíva v tejto láske, ktorá sa neprestáva šíriť všade vo svete.

Keď nejaká rehoľníčka v zapadnutom kúte Madagaskaru ošetruje malomocného alebo vedie vidiecke zdravotnícke stredisko, keď ide tam, kde nikto nešiel a kde možno ani nebude hovoriť o Ježišovi, to predstavuje akoby stravec hrozna, ktoré ľudia môžu jesť. Sestra práve spĺňa kňazskú službu: to láska prichádzajúca z Božieho srdca lieči rany malomocného, vychováva deti, učí ich čítať, atď. ... Božia láska prichádza všade na svet – toto je kňazská služba.

Čo robíš, ty, španielska sestrička, vo vzdialenej madagaskarskej Androy? "Nuž, robím ako Kristus. On zaujal môj život, poslal ma tam a povedal mi: "Budeš ošetrovať ich rany." A tak to robím..." A čo robíš ty, kňaz? "Kristus ma uchvátil a vyvolil, ohlasujem evanjelium, krstím deti, atď. ..." V podstate nie je tu žiadny rozdiel. Kňazská služba Krista alebo Cirkvi je činnosť, ktorá vyplýva z jeho nekonečnej lásky k svetu: ohlasovanie Evanjelia, slávenie sviatostí, výchova detí, návšteva väzňov, pozornosť k chorým...

Už asi 20 či 40 rokov existuje ťažkosť v otázke: Sme všetci kňazi? Sú kňazi odlišní? Prečo len kňazi môžu robiť to, či ono? Je to veľmi zlý spôsob pohľadu na veci a môže len spôsobiť konflikty v Cirkvi. Je len jeden kňaz, Kristus. Kňazská služba sa týka celej Cirkvi a vo vnútri Cirkvi sú niektorí povolani byť ikonou Krista. Odpúšťajú hriechy, krstia deti, slávia eucharistiu, sú Kristovou rukou, ktorá delí dnes chlieb. Ak som ženatý, plním svoju kňazskú službu v rodine, je to zaiste kňazská služba Cirkvi. Je len jeden Otec, Boh, a rodičia sú štafetou, oni konajú, pretože to je ich povolanie. Boli vyvolení do manželstva, majú deti a vychovávajú ich podobne, ako aj

rehoľníčky, misionárky robia, keď poslúchajú Božiemu rozhodnutiu v ich živote.

Je to kontemplácia Daru: Boh dáva, obetuje svojho Syna a jeho Syna sa dáva, obetuje. Ten, ktorý je ponorený do Krista krstom alebo rehoľným zasvätením, tiež sa obetuje. Keď sa obetujete tam, kde ste misionárkami, ľudia vidia vo vás Krista, ktorý sa obetuje, avšak to ste skutočne vy. Pre nich je to zaujímavé, pretože videli jednu sestru robiť niečo určitým spôsobom, potom druhú sestru ináč. Ale je to vždy ten istý Kristus v nekonečnej rozmanitosti svojej milosti, ktorý práve prichádza až k nim. Božie milosrdenstvo sa dáva v Kristovi, Kristus sa dáva vo svojej Cirkvi a my sa dávame cez Krista. Preto Ježiš povedal: "Kto vás prijíma, mňa prijíma a kto mňa prijíma, prijíma Toho, ktorý ma poslal." Tu vidno celú logiku misie.

Sme skutočne sebou samými a zároveň sme Ním, ktorý prišiel až k nám, a to rovnako vtedy, keď kňaz slávi eucharistiu a odpúšťa hriechy, ako aj keď mladá učiteľka učí deti čítať a písať.

5. Pohľad do budúcnosti: inkulturácia

Inkulturácia nie je teologický alebo pastoračný program, ale je to skôr dar, ktorý dostaneme v budúcnosti. Nemáme za úlohu programovať inkulturáciu. Je to milosť, ktorú zbadáme hneď, keď vidíme, že Cirkev na niektorom mieste je skutočne inkulturovaná. Priblížme si to na príklade.

Vo Fianarantsoa pri príležitosti 125. výročia 1. sv. omše som sa zúčastnil liturgie, ktorá trvala 4h 35 min. (nikdy som neslúžil takú dlhú omšu!). Bolo nás 10 000 prítomných. Vedľa mňa bol František Noiret, Jezuita, ktorý bol pri 100. výročí scholastikom. Na konci omše mi povedal: "Keď si spomeniem na slávnosť pred 25. rokmi, vidím neuveriteľný pokrok v inkulturácii!" Nie je to vypočítané alebo rozhodnuté Madagaskarčanmi, je to dar! Čo robili? Pokúsili sa byť kresťanmi, prijali kresťanstvo na svoju kožu, do svojho ducha, rodiny, dediny, atď... Preto počas liturgických slávností sú ich kresťanské prejavy stále viac "madagaskarské".

Inkulturácia sa nevyrába, nevynachádza: pri prijatí evanjelia konverzujeme na Krista, nechávame ho pôsobiť v nás. A dar inkulturácie príde. Čo sa toho týka, veľmi ma zaujala apoštolská exhortácia "Ecclesia in Africa" z r. 1995. Prepáčte mi, že si vyberám

skôr príklady z Madagaskaru, ako z Afriky, či južnej Ameriky, ale nepoznáme veľa iné vnútrozemské krajiny. Je lepšie hovoriť o tom, čo poznáme. V tejto exhortácii v čl. 59, 60 a 61 sa pripomína, že slovo "inkulturácia" pochádza zo slova "vtelenie – inkarnácia". Teda Božie poslanstvo prišlo v ľudskom tele skrze osobu Ježiša... "*A Slovo sa telom stalo.*" A týmto telom dnes sú všetky kultúry sveta. Je teda logické, že slovo inkulturácia bolo postavené na slove inkarnácia. Je dobré, že kresťanstvo postupne vstupuje, preniká do všetkých kultúr.

Potom v encyklike je druhý článok o inkulturácii: Utrpenie Krista a jeho veľkonočné tajomstvo. Nikdy som na to nemyslel... to je ťažké. Znamená to, že keď prichádza Kristovo poslanstvo, znovu-zrodí sa niečo, čo bude hlboko madagaskarské... smrť a zmŕtvychvstanie. Treba vedieť odumierať. Rovnako som nemyslel na čl. 61: inkulturácia a Turíce. Platí to pre všetky národy. Jedného dňa bude vidno Cirkev ako ženu oblečenú do rôznofarebných šiat, ktorá odovzdáva svoje poslanstvo slovami, farbami a prízvukmi, ktoré zatiaľ nepoznáme. Inkulturácia a Turíce, to je niečo veľmi pekné. Cirkev sa práve hlboko mení. Spôsob, ktorým sa v súčasnosti vyjadruje, ktorým žije a slúži, je nový. Ešte sa hlbšie zmení vďaka budúcim plodom tejto inkulturácie. Hlboko tomu verím.

Tak, ako hovorí pápež v *Redemptoris Missio*, výsledky misionárskej činnosti sú len v začiatkoch, pretože táto práca obnovy evanjelia vo všetkých kultúrach si vyžaduje stáročia. Napríklad, Madagaskar má svojich prvých domorodých veľkých teológov. Stále viac sa rozvinú a zrazu tu sa zrodí určitý druh madagaskarského génia, ktorý nanovo preberie tradíciu sv. Tomáša, ale z úplne odlišným myšlienkovým pozadím. Obdaruje Cirkev niečím, čo ešte nikdy nedostala. Teda inkulturácia je teologická, liturgická, apoštolská a charitatívna. To bude predstavenie a dar jedinečného tajomstva Krista prostredníctvom zvykov a prejavu, ktorý až doteraz bol neznámy.

Jeden fakt: študentov som požiadal o úlohu z teológie a stále si spomínam na Pavla Jána Samuel – dnes kňaza – ako mi prišiel povedať: "Otče, chcel by som pracovať na tomto predmete: Čo robí Najsvätejšia Trojica vo chvíli Ježišovej smrti na kríži? Odpovedal som: "Je to veľmi dobrý predmet, pokúsim sa ti pomôcť." Dal som mu základnú štruktúru, literatúru na čítanie a odporúčanie, aby práca nepresiahla 25 strán. "Ukážeš mi vopred svoju schému." Pracoval veľa a odovzdal mi veľmi peknú prácu, hlbokú, dobre spracovanú,

ktorá obsahovala niečo, čo by nikdy nenapísal jeden Francúz. Zaiste, dal som mu európskych teológov. Bezpochyby čítal všetko alebo časť od týchto autorov, ale prácu, ktorú zrealizoval po troch mesiacoch modlitby a úvah, bola skutočným madagaskarským plodom. A pre mňa to bola veľká radosť.

V práci seminaristu vidno skryté ovocie inkulturácie, ale čoskoro ho bude vidno v biskupskej službe, v národnej synode a potom vo svete, pretože postupne sa Cirkev mení a omnoho rýchlejšie, ako si myslíme. Ešte si to neuvedomujeme. Ako biskup v Moulins mal som príležitosť zažiť nádhernú "družbu" s arcibiskupom z Dakar. Spoločne sme pripravili veľmi zaujímavý spôsob spolupráce. Mal celkom novú ideu, ktorá podporila bratské vzťahy medzi Cirkvami.

Z á v e r

Končím vetou encykliky *Redemptoris Missio*: "Viera sa upevňuje dávaním." Toto platí pre všetky duchovné hodnoty: vieru, radosť, lásku. Príklad: Keď rozdávaš materiálne dobrá, strácaš ich. Keď rozdávaš intelektuálne dobrá, nestrácaš ich, ale ani nič nezískavaš. Avšak keď rozdávaš duchovné dobrá, v tebe vzrastajú. Dokonca možno povedať, že len nakoľko ich rozdávame, natoľko ich máme. Keď rozdávaš druhým radosť, tvoja radosť sa zdvojnásobuje. Keď dávaš druhým vieru, tvoja viera sa upevňuje; a tak v misiónárskom nadšení a činnosti sme obohatení veľkou radosťou.

Táto radosť je radosť *Magnifikatu*. Mária povedala anjelovi svoje **Áno**: "*Som služobnica Pána.*" Ešte trochu prekvapená ide navštíviť svoju staršiu príbuznú Alžbetu. Keď pochopila, čo Boh učinil, svoje obetovanie sa pre toto poslanie a službu, zaznel jej Magnifikat. Zažila mimoriadnu radosť a oslavovala Božiu veľkosť. Pre nás je to podmienka misie: klásť slobodne otázky, informovať sa u druhých, pokúsiť sa pochopiť, nebyť udivenými, ak máme starosti alebo ak nechápeme, to je normálne... ale vždy chcieť slúžiť. "*Som služobnica Pána.*" Výsledok splnenia tejto misie je veľká radosť – tak, ako Panna Mária vo chvíli počatia dieťaťa mala radosť, že zaznel jej chválospev Magnifikatu.

Mgr. Filip BARBARIN
Lyonský arcibiskup

September 2002

Náboženstvo a náboženstvá, sekularizácia

Paríž, 9. september 2002

P. František BOUSQUET

Vedecký a teologický inštitút náboženstiev

Prednáška zachytená na magnetofónovom zázname (hovorový štýl)

Predstavenie prednášateľa

Predstavím sa. Mám 55 rokov. Zo strany cirkevnej: bol som farárom, mal som na starosti školskú pastoráciu, potom som bol biskupským vikárom, spolupracovníkom môjho biskupa v službe rehoľných povolaní a seminaristov. A teraz 10 rokov bývam a žijem so seminaristami Katolíckeho inštitútu. V štruktúre parížskeho Katolíckeho inštitútu je seminár, kde prichádzajú mladí ľudia z celého Francúzska a my bývame s nimi ako v seminári, ale oni študujú na filozofickej a teologickej fakulte. Okrem iného, predovšetkým som zaujatý intelektuálnou činnosťou, mám rád idey a ľudí, ale najskôr ľudí, inak by som nebol kňazom. Tiež mám rád idey, teóriu, ináč by sme sa správali ako slepci a nemohli by sme odovzdať vieru alebo Božiu lásku a nemohli by sme žiť... navyše treba si osvojiť správne slovo k odovzdaniu evanjelia.

Teda nielen že mám rád ľudí, ale tiež idey. Predtým, ako som sa stal kňazom, učil som filozofiu na univerzite v Quebecu. Následne som počas 10 rokov vyučoval na Katolíckom inštitúte v Paríži na filozofickej a teologickej fakulte.

Ak by som sa mal definovať, povedal by som, že som "všeobecný", zaujímam sa o všetky oblasti viery a kultúry.

Teším sa, že vás tu vidím zo 45 krajín všetkých kontinentov. Je to úžasné a dojíma ma to, pretože mám pred sebou veľa kultúr

sveta, veľa spôsobov ľudskej a kresťanskej existencie. Okrem ťažkostí vaše odlišnosti svedčia o katolíckosti viery a univerzálnosti viery v Krista podľa evanjelia.

Pri vyučovaní na ekumenickom inštitúte sa osobitne zaujímam o dialóg medzi rôznymi kresťanskými vyznaniami. Katechetika mi viedla k otázkam o odovzdávaní viery v kultúre mládeže. Teraz mojím hlavným poľom pôsobnosti je medzi-náboženský dialóg a kresťanská teológia náboženstiev. Je to problém č. 1 pre nastávajúce storočie, ťažká, ale zaujímavá otázka, pretože vedie k podstate viery.

Budeme teda spoločne uvažovať o kresťanskej identite.

Na čo slúži kresťanská identita, ako ju žiť? Ako byť kresťanom uprostred pluralistického sveta, t. j. vo svete, kde je veľká rozmanitosť kultúr a náboženstiev, sveta, ktorý je zároveň sekularizovaný a nemá rovnaký prístup k náboženstvu. V severnej pologuli a na Západe je tento vzťah k náboženstvu skôr negatívny; pokúsime sa ho jasne definovať.

Predmet našej úvahy je teda **náboženstvo (náboženský fenomén) a náboženstvá**, ale tiež sekularizácia, t. j. prečo má Boh ťažkosti v modernom svete, alebo skôr: prečo my, moderní, máme ťažkosti s Bohom.

To, čo sa konštatuje v západnom svete, sa nevyhnutne vzťahuje so všetkými kultúrnymi tradíciami veľkomiest sveta. Mal som možnosť overiť si to počas mnohých ciest a mnohých študentov z cudziny.

Tradičné kultúry nerozlišujú medzi náboženstvom a kresťanstvom. Keď sa povie náboženstvo, rozumie sa tým kresťanstvo, čo je predovšetkým pravdivé vo východoeurópskych krajinách, kde je náboženstvo matricou kultúry, jazykov a krajín. Ináč povedané, náboženstvo je zakladateľom. Je to prípad katolicizmu v Poľsku, pravoslávia v Rumunsku. Keď sa povie náboženstvo, spája sa dovedna náboženstvo a kresťanstvo.

Ale v južnej pologuli, napríklad v Indii a Afrike, sa rozlišuje medzi tradičnými náboženstvami a kresťanstvom.

Je veľmi dôležité pripomínať západniarom, že kresťanstvo je náboženstvo, čo sa môže zdať evidentné pre hocikoho, kto prichádza z iných kultúr.

Kresťanstvo má čo povedať ľudstvu, či náboženským kultúram, ako aj svetu, ktorý bol kresťanský, ktorý ním už nechce byť, ktorý dokonca nechce byť náboženský.

1. NÁBOŽENSTVO a NÁBOŽENSTVÁ

a) Náboženstvo

Prečo sa máme oň zaujímať? Tí, ktorí sú zo severnej pologule: "Nie je zaujímavé hovoriť o náboženstve." Obe poznámky sú bežné.

1. poznámka

"Nie je zaujímavé starať sa o náboženstvo", hovoria mladí. "Nie je zaujímavé ísť na omšu, ale počítač, hudba, autá, toto je moderný svet." "Náboženstvo je dobré pre naše staré mamy. Je to vec minulosti."

2. poznámka

Dotýka sa tých, ktorí premýšľajú nad katolíckou vierou. Áno, kresťanská viera je jedna viera, nie jedno náboženstvo. Treba rozlišovať medzi vierou a náboženstvom, akoby viera dovoľovala spochybňovať kult, tak ako robia proroci v Písme, kde ľudia prichádzajú do chrámu obetovať a kňaz hovorí: "nie je dôležitá obeta, ale spravodlivosť srdca." Dôležité nie sú náboženské úkony, ale viera, evanjelium, ktoré umožňuje vidieť, či upadáme alebo nie do mágie, keď praktizujeme sviatosti, alebo či sa utiekame k modlitbe namiesto zmeny srdca.

Táto poznámka poznačila mnohých ľudí severu, pre ktorých kresťanstvo nie je náboženstvom.

Odpoveď na 1. poznámku

Áno, treba sa starať o náboženstvo, vrátane súčasného moderného sveta, pretože nič nie je ukončené. Hovorilo sa o smrti náboženstva, ale nie: ak ho vyženiete dverami, vráti sa oknom, ale odlišné. Ľudia nebudú viac mať náboženstvo svojich otcov, ale budú sa zaujímať o vykladačov osudov z kariet, veštcov budúcnosti, budú poverčiví, odlišné náboženstvo, ktoré sa navráti v iných podobách.

Nie je pravdivý výrok, že človek nie je náboženský, veriaci. Človek, aj moderný, je náboženský, a horšie je, keď to nevie alebo keď si namýšľa, že už ním nie je. Pretože toto sa vždy vráti v inej podobe.

Odpoveď na 2. poznámku

Kresťanstvo je tiež náboženstvo a nielen viera. Sociológovia hovoria, že o náboženstvo sa jedná, keď sú splnené tri veci:

- doktrína (alebo ideológia, alebo mytológia)
- obrady (aj tie najjednoduchšie)
- inštitúcia (hoci sa napr. o islame hovorí opak, ktorý je tiež inštitúcia, aj keď len prostredníctvom mešít)

Kresťanstvo je teda jedným z náboženstiev. Čím je odlišné pre veriacich?

Ak ho praktizujeme, čo vidíme na ňom bezpodmienečné, absolútne, jedinečné, čo sme nenašli inde? Vzhľadom k rozmanitosti krajín, v ktorých žijete, nechcel by som sa púšťať do opisu... ale môžeme si podať niekoľko príkladov.

Na západe je komplexnejšia situácia. Možno pozorovať istú stratu náklonnosti k tradičným náboženstvám, kresťanstvu. Kresťanské náboženstvo nemá viac tú viditeľnosť, ktorú malo, kostoly sa vyprázdňujú, povolania sa stávajú vzácnymi, sociálny vplyv sa znižuje, atď. Ale zároveň vidno príliv nových náboženstiev, ako budhizmu, islamu (2. náboženstvo vo Francúzsku), ako aj nových religiozít, ako New Age, siekt, či ťažko určiteľných hnutí. Okrem toho je tu skutočnosť vzdialenia sa od náboženstva k individualizmu, akýsi moderný spôsob bytia, ktorý sa stáva kultúrnym prvkom, ale nie presvedčením. Tvorí to súčasť rámca. Ide sa do kostola nie k účasti na omši, ale k počúvaniu koncertu. Kultové sa nahrádza kultúrnym, zvlášť na západe, čo sa však mení z miesta na miesto.

Keď si vezmeme za príklad Libanon alebo Blízky Východ, vidíme veľkú zložitosť situácie. V Libanone nachádzame 17 veľmi od seba odlišných náboženských spoločností, z nich viacero kresťanských komunít, ale dosť uzatvorených. Maroniti sú schopní konať sociálne dobro v dedinách, kde možno nájsť maronitov a drúzov, alebo maronitov a sunitov, ale nikde nenájdete spolu drúzov a sunitov.

Zložitost' v Kórei spočíva v sekulárnej tradícii, kde existujú vedľa seba budhizmus, taoizmus a konfucianizmus. Keď je niekto kresťanom, dedí zároveň všetko po rodičoch a ich náboženstve. Ako možno byť kresťanom s budhistickým, taoistickým alebo konfucionistickým dedičstvom, patriacim jeho rodičom; tieto náboženstvá patria k ich kultúre a ktorých sa nemôže tak ľahko zrieknuť. Žiť viacero náboženstiev nie je ľahké, ale na našom západe je iný problém.

b) Čo je to náboženstvo?

Je nutné správne pochopiť význam tohto slova.

1. Etymologicky

Z latinčiny slovo náboženstvo "religare" znamená:

• spojiť, nadviazať

Náboženstvo spája človeka s Bohom a spája navzájom členov jedného spoločenstva.

Možno si položiť dve otázky:

- Ako sa definuje vzťah k Bohu v jednotlivých náboženstvách?
- aký druh spoločenského zväzku vytvára, rozdeľuje alebo zhromažďuje určité náboženstvo?

• prečítať, prijať, zhromaždiť?

Náboženstvo umožňuje spojiť veľké výzvy, úlohy ľudskej bytosti. Náboženstvo predstavuje koncentrát všetkého, čo zaujíma človeka: spoločný život, pokoj, spása, budúcnosť... Znamená tiež prijať zmysel zvnútornenia, prijať každú osobu v sebe prežitím celých ľudských dejín. Ak každý človek hľadá v sebe, vo svojom vnútri náboženskú dobrodružnosť, prežíva v sebe dobrodružnosť celého ľudského rodu.

Náboženstvo je každý z nás mini – svetom, ktorý spája celý svet ľudí.

2. Historicky

Je dôležité uvažovať o rozmanitosti náboženstiev ľudí.

V škole, v triede môžu byť zastúpené viaceré krajiny a náboženstvá: Afričania, Antilčania, Vietnamci, Tamulci, Alžírčania,

Židia, Francúzi. Náboženská pamäť rodiny bude u každého odlišná, treba dávať pozor, aby sme všetko nemiešali.

Staré podložie svetových náboženstiev nazývame tradičné náboženstvá: ázijské predkolumbijské, európske.

V týchto náboženstvách možno rozlíšiť dva stupne:

1. stupeň

Človek posväcuje to, od čoho závisí jeho život, smrť, čo je väčšie ako on.

- Príroda, kozmos, svet, zem, more, slnko – to je mytológia. Tvoríme súčasť sveta.
- Obydlie, t. j. politická moc, ľudská skupina. Kňaz, vo všeobecnosti, je kráľ, princ, otec, vojnový vodca; alebo žena, ktorá sa stará o život.

Príklad: tradičné africké, mezopotámske alebo egyptské náboženstvá: ak faraón vstupuje do večnosti, všetok ľud vstúpi do večnosti. Od toho pochádza séria obradov k zabalza-movaniu faraóna, pompézny pohreb, atď. V najdokonalejších náboženstvách sa kombinuje oboje. V gréckom náboženstve existuje celá mytológia mocností zeme a života, ale cieľom je súlad človeka s jeho ľudskou skupinou, on sám s prírodou. Za najlepší príklad k tomu by nám poslúžilo čínske náboženstvo. Cisár je spojením medzi zemou a nebom. Toto sú tradičné náboženstvá.

Vo všetkých sekularizovaných spoločnostiach toto naberá iné formy. Za posvätné je v nich považované telo a moc.

U nás vo Francúzsku futbalový zápas je akýmsi druhom liturgie. Niet náboženských procesíí, ale máme manifestácie. Futbalový zápas má svoj obrad: obecnosť spoločne spieva, zapáli sa zapaľovač. Ave Maria z Lurd je premenené na "Do toho, mužstvo". Šport plní jednu z funkcií náboženstva: usmerňuje spoločenské spojenie oslavou tela. Štadión sa stáva konkurentom omše. Ak vznikne násilie, stáva sa dramaturgiou, pretože nie je nič za tým. Hovorí sa tiež, že sexualita bola znesvätená v západných krajinách. Dieťa sa stalo posvätným. To isté sa deje v politike. Pred r. 1989 bol sovietsky štát ateistickou krajinou, ale kde bola strana, vláda a moc posvätnými. Teda v krajinách bez náboženstva

náboženstvo zostáva, pretože náboženstvo, to je debata, zápas človeka s tým, čo ho presahuje a od čoho závisí jeho život a smrť.

2. stupeň

Medzi 7. storočie pred Kristom a 7. storočie po Kristovi sa umiestňuje obdobie veľkých svetových náboženstiev; časovo posledné je islam. Sú to náboženstvá, ktoré majú písmo a zakladateľov. Je to prípad veľkých náboženstiev západu:

Grécko: 5. – 6. storočie

Izrael: 6. storočie

India: 6. – 3 storočie

Budha: 560 – 480

Lao-Tseu: 460

Vo všeobecnosti na západe sú veľké náboženstvá náboženstvami spásy: to je semitský svet: židovstvo, kresťanstvo, islam. Pre tieto tri veľké monoteistické náboženstvá je len jeden svet, jeden čas a jedno telo... toto telo, tento čas treba spasiť, z čoho vyplýva dôležitosť, ktorá sa im pripisuje.

2.

3.